

UCHWAŁA NR LXX/987/24
RADY MIEJSKIEJ W SŁUPSKU

z dnia 27 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Słupskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata
2024 – 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, poz. 572, poz. 1463 i poz. 1688), w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) oraz art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177)

Rada Miejska w Słupsku
uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Słupska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Słupsku

Beata Chrzanowska

Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026

Załącznik do Uchwały Nr LXX/987/24
Rady Miejskiej w Słupsku
z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie
przyjęcia Słupskiego Programu Wspierania
Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2024-2026

MOPR

Słupsk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Słupsku.....	6
1.1 Analiza diagnostyczna.....	6
1.1.1 Analiza w oparciu o pracę pracowników socjalnych.....	6
1.1.2 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”.....	9
1.1.3 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny.....	10
1.1.4 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w Placówkach Wsparcia Dziennego..	12
1.1.5 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w pieczy zastępczej.....	13
1.1.6 Analiza stanu procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i placówki wychowawcze.....	21
1.2 Zasoby Miasta Słupska.....	24
1.2.1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.....	24
1.2.2 Placówki wsparcia dziennego.....	25
1.2.3 Placówki opiekuńczo – wychowawcze.....	26
1.2.4 Szkoły i przedszkola.....	26
1.2.5 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna przy ul. Narutowicza 9.....	27
1.2.6 Zespoły kuratorskiej służby sądowej.....	27
1.2.7 Ośrodek Rozwoju Dziecka i Rodziny PORT przy ul. Wojska Polskiego 2/6.....	27
1.2.8 Pracownia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach przy ul. Filmowej 1....	27
1.2.9 Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem.....	28
1.2.10 Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej.....	28
1.2.11 Komenda Miejska Policji.....	28
1.2.12 „Alter” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna przy ul. Sienkiewicza 9.....	28
1.2.13 Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Praktis”, przy ul. Starzyńskiego 3a oraz Niepubliczne Przedszkole „Mówiś”, przy ul. Orląt Lwowskich 2 29	
1.2.14 Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ” przy ul. Sienkiewicza 7.....	29
1.2.15 Centrum Diagnostyczno – Terapeutyczne „Dać Skrzydła” przy ul. Kulczyńskiego 7a/1.....	30
1.2.16 Fundacja dla dzieci niepełnosprawnych „Nadzieja” wraz z przedszkolem terapeutycznym.....	30
1.2.17 Centrum Integracji Społecznej.....	31
1.2.18 Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Słupsku.....	31
1.2.19 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im Unicef przy ul. Krasińskiego 19 32	
1.2.20 Akademicka Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna przy ul. Wolności 11A. .32	

1.2.21	Niepubliczny Gabinet Terapeutyczny „Synapsa”, przy ul. Bukowej 72.....	32
1.2.22	Poradnia Psychologiczno-Psychoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży, przy ulicy Tuwima 34.....	33
1.2.23	Punkt Konsultacyjny dla Osób Przejawiających Zachowania Przemocowe.....	33
1.2.24	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.....	34
1.2.25	Ośrodek Kuratorski Nr 1 w Słupsku, ul. Sienkiewicza 19/3 przy Sądzie Rejonowym w Słupsku.....	34
1.2.26	Punkt Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy Domowej PIKBAZA.....	35
1.2.27	Pracownia Samodzielności Zakątek.....	36
1.2.28	Sala integracji sensorycznej.....	37
2.	Limity rodzin zastępczych zawodowych.....	37
3.	Realizatorzy Programu.....	37
4.	Cele i kierunki działania Słupskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026.....	38
5.	Finansowanie Programu.....	52
6.	Monitoring i sprawozdawczość.....	52
7.	Podsumowanie.....	52

Wstęp

Pierwszym fundamentalnym środowiskiem życia dziecka jest rodzina. Mówi się o niej jako o podstawowej komórce społecznej, w której odbywa się wychowanie i opieka nad dzieckiem. Dopóki realizacja funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców przebiega w sposób prawidłowy, czyli zapewniający dziecku ochronę praw i wszechstronny rozwój, rodzina jest najwłaściwszym miejscem harmonijnego wzrostu młodego człowieka. Jednym z najważniejszych celów rodziny powinna być dbałość, aby warunki socjalno-bytowe i atmosfera wychowawcza, w jakich przebywa dziecko były jak najlepsze. Dom rodzinny to dla wielu osób stały punkt odniesienia, środowisko dające poczucie przynależności i bezpieczeństwa, miejsce szczególnego kształtowania własnych poglądów i osobowości. Rola rodziny nie kończy się jednak na tym etapie, ani nawet wówczas gdy dziecko wchodzi w dorosłość i bierze odpowiedzialność za swoje życie. Środowisko rodzinne nieustannie otacza człowieka jest ono najważniejszym miejscem jego życia i rozwoju. Żadna inna forma nie jest w stanie go zastąpić.

Jednym z zadań własnych samorządu jest opracowanie programu dotyczącego wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Zadanie to zostało wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która opisuje zasady pomocy rodzinie biologicznej, w tym borykającej się z kryzysem funkcji opiekuńczo-wychowawczych, funkcjonowanie pieczy zastępczej oraz adopcji.

Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 został przygotowany na podstawie analizy sprawozdań z realizacji Słupskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 oraz prac warsztatowych nad tym dokumentem pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku.

Opracowany Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 jest zgodny z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Głównym celem niniejszego programu jest profesjonalne wsparcie rodzin z miasta Słupska w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich, celem zapewnienia ich trwałości i stabilności oraz sprawnie działający system pieczy zastępczej dostosowany do zmieniających się warunków i potrzeb. Program swym zakresem obejmuje obszary: rodzina biologiczna, rodzinna piecza zastępcza, instytucjonalna piecza zastępcza, adopcja, profesjonalizacja kadry, w oparciu o które wyznaczono cele szczegółowe i kierunki działań. Podstawowym kierunkiem działań prowadzącym do ww. celu powinna być wielozakresowa

profilaktyka w oparciu o usprawnienie i podnoszenie kompetencji zawodowych kadry systemu pieczy zastępczej, ponieważ jest to gwarantem skutecznej pomocy, czyli zapewnienia trwałości i stabilności rodzin.

1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Słupsku

Rozdział składa się z dwóch części. Pierwsza dotyczy analizy diagnostycznej opartej o wybrane dane statystyczne, które w założeniu wskazują kluczowe elementy stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Druga część rozdziału przedstawia zasoby istniejące w Słupsku, których wykorzystanie ma wpływ wspierający na rodzinę i funkcjonowanie pieczy zastępczej.

1.1 Analiza diagnostyczna

Proces diagnozy oparty jest o analizę przebywania dzieci w pieczy zastępczej i usamodzielnianie wychowanków, pracę asystentów rodziny oraz wybrane elementy szerszego kontekstu społecznego, w tym pomoc społeczna i przemoc w rodzinie, a także rozpoznanie zasobów miasta w zakresie możliwości wspierania rodziny.

W Słupsku zamieszkuje ok. 86 tys. osób, w tym ok. 23 tys. w wieku powyżej 60 roku życia oraz ok. 13 tys. w wieku do 18 roku życia [dane Głównego Urzędu Statystycznego]. Część tych osób tworzy ok. 9 000 rodzin z dzieckiem (dziećmi) do 19 roku życia.

1.1.1 Analiza w oparciu o pracę pracowników socjalnych

Podstawowym narzędziem diagnostycznym pracownika socjalnego jest rodzinny wywiad środowiskowy. Przeprowadzając wywiad, pracownik identyfikuje problem doświadczany przez rodzinę, a następnie podejmuje działania oparte na współpracy w zakresie rozwiązania problemu oraz na dokonanie uzgodnień ustnych. Współczesna dynamika problemów społecznych sprawia, że pracownicy socjalni nie tylko diagnozują i opracowują projekty naprawy istniejącej rzeczywistości społecznej osób zagrożonych marginalizacją, ale też poszerzają dotychczasowe zakresy własnych działań. Specyfika realizacji tego zawodu zależy od zadań i ponoszonej za nie odpowiedzialności wobec różnych podmiotów: klientów, instytucji, społeczności. W tutejszym Ośrodku udzielana jest pomoc osobom i rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej z różnych przyczyn, wśród których wymienia się bezradność opiekuńczo – wychowawczą i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Drugą istotną przyczyną mającą wpływ na funkcjonowanie rodzin, a szczególnie samotnych matek jest potrzeba ochrony macierzyństwa. Co więcej, coraz częściej spotykamy się ze zjawiskiem samotnego ojcostwa. Rodzinom tym w toku współpracy udzielano pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej i w postaci pracy socjalnej, która jest udzielana bez względu na wysokość uzyskiwanego dochodu oraz pochodzenie. Działania te mają na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku rodzinnym, a także rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności. Praca socjalna prowadzona jest:

1. z osobami i rodzinami w celu rozwiązywania lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
2. ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności.

Pomoc finansowa jest przyznawana w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, świadczeń finansowych na zakup żywności, finansowaniu posiłków dla dzieci oraz dorosłych, jednorazowej pomocy z tytułu urodzenia dziecka. Pracownicy socjalni udzielają również pomocy w formie bezpłatnego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych tym, którzy nie mają możliwości ubezpieczenia się z innych źródeł. Obecnie, w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie udzielana jest jednorazowa pomoc dla uchodźców. W ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci i młodzieży prowadzono zajęcia terapeutyczne, logopedyczne i fizjoterapia, terapia ręki oraz terapia wczesnego wspomaganie. Rodziny, które tego wymagają mają możliwość skorzystania ze wsparcia psychologicznego w MOPR oraz uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej i psychologicznej w PIKBAZIE, która mieści się przy ul. Jana Pawła II 1.

W sytuacji, gdy pracownik socjalny zauważa potrzebę wsparcia rodziny dysfunkcyjnej, zwłaszcza w zakresie podniesienia kompetencji rodzicielskich, za jego zgodą i na wniosek pracownika socjalnego przydzielany jest asystent rodziny. Niekiedy, gdy rodzina nie widzi konieczności współpracy, a zauważalne są nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu, pracownik socjalny składa wniosek do sądu. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym udzielano pomocy.

Tabela 1 Rodziny, którym udzielano wsparcia w MOPR w ramach ustawy o pomocy społecznej

Liczba rodzin ogółem, którym udzielono wsparcia, w nawiasach wskaźnik w %, 2018 rok = 100%				
2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
2 813 (100 %)	2 641 (93,9 %)	2 147 (76,3 %)	1 952 (69,4%)	2 150 (60,9%)

Źródło: Opracowanie własne.

Na przestrzeni kilku lat od 2018 r. do 2021 r. widoczny jest znaczny spadek liczby rodzin, którym udzielono pomocy finansowej. Spadek ten ma związek z wprowadzeniem świadczenia wychowawczego (500+) dla wszystkich dzieci, jak również z zauważalnym spadkiem liczby ludności, co przedstawione zostało w tabeli poniżej. W 2022 r. liczba rodzin, którym udzielono wsparcia jest nadal znacznie niższa niż w 2018 r., jednak w stosunku do

2021 r. wzrosła aż o 10 %. Zmiana ta prawdopodobnie ma związek z napływem obywateli Ukrainy wywołanym konfliktem zbrojnym.

Tabela 2 Liczba ludności Słupska ogółem w poszczególnych latach

Liczba ludności ogółem, w nawiasach wskaźnik w %, 2019 rok = 100%			
2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
85 689 (100 %)	84 589 (98,7 %)	81 628 (95,3 %)	86 737 (101,2 %)

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że liczba mieszkańców Słupska od 2019 roku znacznie spadła, bo aż o 5% w 2021 roku. Dość istotna zmiana nastąpiła w 2022 roku, w którym liczba mieszkańców wzrosła o ok. 5 tys. osób w stosunku do roku poprzedniego.

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w latach 2018 – 2022 kształtowała się na zmiennym poziomie, przy czym w 2022 roku zauważalny jest znaczny spadek tych wartości we wszystkich wskazanych w poniższej tabeli kategoriach, przy jednoczesnym dość znacznym przyroście liczby ludności. Jest to bardzo dobra tendencja, która może wynikać z różnych przyczyn, w tym oznaczać:

1. wzrost efektywności wspierania rodzin w Słupsku,
2. poprawę sytuacji materialnej rodzin.

Tabela 3 Rodziny, którym udzielano wsparcia w MOPR w ramach ustawy o pomocy społecznej wg wybranych przyczyn

Przyczyna udzielenia pomocy	Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia				
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	99	94	72	88	60
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych- rodzina niepełna	51	47	35	46	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina wielodzietna	28	24	19	20	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa,	163	150	112	125	94
w tym: wielodzietność	117	104	82	93	68

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższego zastawienia wynika ogólny spadek liczby rodzin, którym udzielano pomocy, przy czym należy zaznaczyć, że powyższe dane mają charakter ilościowy, co nie jest równoznaczne z jakościowym zakresem świadczonej pracy socjalnej. Pracownicy socjalni obserwują duży spadek kompetencji rodzicielskich szczególnie wśród młodych rodziców, na co szczególnie wpływ ma nadmierne spędzanie czasu w przestrzeni wirtualnej, co ujawniło się w okresie pandemii Covid-19. Statystyki uwzględniają dane dotyczące wyłącznie polskich rodzin, ale problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych obserwuje się wśród wszystkich mieszkańców Słupska, niezależnie od narodowości. Tylko w pierwszym półroczu 2023 r. odnotowano 5377 wszystkich form pracy socjalnej realizowanych przez pracowników socjalnych. Od 2022 r. pracą socjalną i specjalistycznym poradnictwem, pomocą rzeczową i finansową obejmowani są również obywatele Ukrainy, którzy w związku z działaniami wojennymi na obszarze swojego kraju po 24.02.2022 r., opuścili miejsce zamieszkania i przebywają na terytorium miasta Słupska, w łącznej liczbie ok. 5 tys. osób.

1.1.2 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”

Kryzysową sytuacją w rodzinie jest zaistnienie zjawiska przemocy domowej, co oznacza wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej, ekonomicznej lub stosowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, występujące w rodzinie lub gospodarstwie domowym lub pomiędzy byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania, czy też nie.

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej uruchamiana jest przez podmioty uprawnione procedura „Niebieskie Karty”, w celu ustalenia, czy mamy do czynienia z przemocą domową, a w przypadku jej występowania prowadzenia działania zgodnie z wymogami tej procedury¹. Poniższa tabela przedstawia skalę problemu przemocy występującego w Słupsku.

¹ Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rozporządzenia MRiPS w sprawie procedury "Niebieskie Karty" z dnia 13 września 2011 r. oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"

Tabela 4 Liczebności rodzin, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”

Rodziny	Liczba rodzin				
	2018 r.	2019 r.	2020 r. (COVID)	2021 r. (COVID)	2022 r.
objętych procedurą,	198	245	170	185	243
wobec których wszczęto procedurę,	126	177	21	155	211
wobec których zamknięto procedurę, w tym z powodu:	129	183	102	100	173
braku zasadności działań,	69	82	31	46	72
ustania przemocy w rodzinie.	60	101	71	54	96

Źródło: Opracowanie własne.

Z danych zawartych w tabeli nr 4 wynika, że w omawianym okresie kilku lat w większości przypadków (liczba zakończeń) procedura wywiera taki wpływ na rodzinę, że zatrzymywany jest proces jej destrukcji. Ponadto widać, że liczba prowadzonych procedur „NK” rośnie przy jednoczesnym wzroście liczby zakończeń tych procedur. Wyjątek stanowią lata 2020-2021. Tutaj dane statystyczne wskazują na spadek wszczynania procedur „Niebieskie Karty”. Można domniemywać, że spadek ten był spowodowany zjawiskiem COVID-19 i izolacją domową, nie natomiast spadkiem występowania zjawiska przemocy domowej.

Trzeba wziąć pod uwagę, że wykazane dane będą mogły mieć w kolejnych latach tendencję wzrostową ze względu na nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, której zmiany weszły w życie w dniu 22 czerwca 2023 r. Zmiany te dotyczą przede wszystkim zwiększonego zakresu osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz zmieniają sytuację prawną dziecka, które jako świadek przemocy otrzymało status osoby doświadczającej przemocy domowej.

1.1.3 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. W tym celu do pracy z rodziną w obszarze wsparcia rodziny został powołany asystent rodziny. Termin „asystent” został wyprowadzony od słowa „asysta”, które określa czynność towarzyszenia komuś, współobecności z pomaganiem, trwania w pogotowiu. Towarzyszenie to opiera się na indywidualnym podejściu do sytuacji osoby wspieranej w czasie jakiego ona potrzebuje, aby dokonać zmian w swoim życiu, na nowo odzyskać wiarę we własne siły i włączyć się aktywnie w życie społeczne. Podstawą tej metody jest współdziałanie, tzw. „wspólne wędrowanie” asystenta i osoby wspieranej, oparte na wymianie myśli i budowaniu wzajemnego zaufania.

Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego rodziców lub opiekunów oraz radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego. Przez pierwszych kilka miesięcy rodzina obserwuje asystenta i przekonuje się o jego dobrych intencjach. Bez nawiązania odpowiedniego kontaktu i pozytywnych relacji nie można mówić o dobrej współpracy. Często zdarza się, że dopiero przy pracy z asystentem rodziny, osoby objęte pomocą zaczynają dostrzegać konieczność zmiany, która jest bardzo trudnym zadaniem. Jednak podkreślić należy, że do osiągnięcia pożądanych efektów, czyli odzyskania przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem i wypełniania roli rodzica, niezbędna i konieczna jest współpraca rodziny z asystentem. Bywa jednak tak, że asystent jest „narzuconą” formą pomocy i rodzina nie współpracuje, bądź deklaruje chęć współpracy, ale robi to pozornie. Prowadzi to najczęściej do zerwania kontaktu ze strony rodziny lub w ostateczności umieszczenia dzieci poza środowiskiem rodzinnym. Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną.

Tabela 5 Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej w latach 2018-2022

Rodziny		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin objętych asystenturą		89	91	78	80	85
Rodziny z lat ubiegłych		0	14	0	52	47
Rodziny nowe		89	77	78	28	38
w tym:	z postanowienia sądu	17	17	15	6	1
	na wniosek pracownika socjalnego	60	57	60	22	35
	zgłoszonych samodzielnie	12	3	3	0	2
Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę		26	33	30	20	15
w tym:	z powodu braku zainteresowania dalszą pracą	5	11	6	5	5
	z powodu zrealizowania planu pracy	17	12	10	8	4

	z powodu zmiany miejsca zamieszkania	4	5	6	5	6
	inne	0	5	8	2	0
Liczba rodzin monitorowanych po zakończeniu współpracy		4	14	18	14	21
Liczba rodzin, w których doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną		6	7	6	2	8
Liczba rodzin, do których powróciły dzieci z pieczy zastępczej		3	1	1	3	0

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższego zestawienia wynika, że dzieci w zdecydowanej większości rodzin objętych pomocą asystentury rodzinnej nie trafiają do pieczy zastępczej. Umieszczenia dzieci poza rodziną dotyczą tylko ok. 6,8 % rodzin rocznie, które były objęte wsparciem asystenta rodziny. Oznacza to, że praca z rodziną w postaci asysty rodzinnej jest bardzo skutecznym sposobem niwelowania trudności opiekuńczo – wychowawczych przeżywanych przez te rodziny. Dodać należy, że efekt ten możliwy jest wyłącznie przy długotrwałym oddziaływaniu na poszczególne rodziny z użyciem lub udostępnieniem specjalistycznej metodyki. Rodziny kierowane są do pomocy asystenckiej przez pracowników socjalnych MOPR oraz z postanowienia sądu.

1.1.4 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w Placówkach Wsparcia Dziennego

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Słupsku funkcjonuje pięć Placówek Wsparcia Dziennego przy ulicach: Zygmunta Augusta, Sienkiewicza, Grottgera, Raszyńskiej oraz Ogrodowej. Placówki w ciągu roku spełniają funkcje wychowywania pozaszkolnego. Zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Placówki przeznaczone są dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia w realizowaniu zadań opiekuńczo – wychowawczych. Podopieczni to głównie dzieci pochodzące z rodzin ubogich, wielodzietnych, dysfunkcyjnych, objętych pomocą MOPR.

Tabela 6 Liczba miejsc i dzieci w placówkach wsparcia dziennego w latach 2018-2022

Liczba	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Miejsc	125	125	155	155	155
Dzieci w ciągu roku	182	168	173	187	195

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówek jest znacznie większa niż liczba miejsc. Część dzieci przebywa w placówce systematycznie, natomiast część rotacyjnie w zależności od bieżących potrzeb. Powyższe dane przedstawiają ogólną liczbę dzieci, które w poszczególnych latach uczęszczały do placówek wsparcia dziennego w Słupsku. Od 2020 roku liczba miejsc w placówkach wzrosła do 155 z uwagi na utworzenie placówki przy ulicy Ogrodowej. Znaczny wzrost liczby dzieci korzystających z oferty placówek ma również związek z napływem dzieci z Ukrainy wywołanym działaniami wojennymi.

1.1.5 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w pieczy zastępczej

Kończącym etapem rozkładu funkcji rodziny jest sądowe ograniczenie lub pozbawienie rodziców władzy nad dziećmi. W związku z tym należy przyjąć, że liczba dzieci w pieczy zastępczej, a co za tym idzie liczba rodzin zastępczych jest podstawową miarą poprawności funkcjonowania rodzin (biologicznych). Im mniej dzieci korzysta z zastępczej formy opieki, tym lepiej sprawują się rodziny. Jednocześnie im większy jest udział rodzinnej pieczy zastępczej w systemie pieczy zastępczej, tym lepszy jest prorodzinny profil tego systemu. Ponadto im większy jest udział bliższych lub dalszych krewnych w pełnieniu roli rodzinnej pieczy zastępczej, tym bliższy rodzinie dzieci jest cały system pieczy zastępczej.

Tabela 7 Ogólne zestawienie danych dotyczących pieczy zastępczej w Słupsku w latach 2018 - 2022

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin zastępczych	111	107	106	97	110
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych z Miasta Słupska	166	165	167	142	159
Liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych	3	3	3	3	3
Liczba dzieci w placówkach	37	40	35	46	36
Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej	201*	203*	198**	188	195

Źródło: Opracowanie własne.

(*) Suma pomniejszona o 2 dzieci, które przeszły z rodzin zastępczych do placówek

(**) Suma pomniejszona o 4 dzieci, które przeszły z rodzin zastępczych do placówek

Z powyższych danych wynika nieznaczny spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w Słupsku, pomiędzy 2018 a 2021 rokiem. Już od 2022 roku tendencja uległa diametralnym zmianom i następuje wzrost liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż dane dotyczą liczby dzieci, które umieszczone zostały w pieczy zastępczej na terenie miasta Słupska. Dane nie dotyczą dzieci umieszczonych

w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej w innych powiatach. Tabela nr 7 jednoznacznie wskazuje na spadek łącznej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zarówno w mieście Słupsku, jak i poza powiatem w pierwszych latach, jednak od 2022 roku następuje bardzo duża zmiana i ogromny wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy.

Rodzinna piecza zastępcza

Dodatkowe wnioski na temat charakterystyki problemu można wyciągnąć analizując rozkład pobytu dzieci w poszczególnych typach pieczy rodzinnej, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Liczba rodzin zastępczych w Słupsku w latach 2018 – 2022

Wyszczególnienie	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	77	73	68	60	67
Rodziny zastępcze niezawodowe	23	23	28	27	33
Rodziny zastępcze zawodowe i rodzinny dom dziecka (RDD)	11	11	10	10	10
OGÓŁEM	111	107	106	97	110
w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	8	7	6	5	3

Źródło: Opracowanie własne.

Na przełomie lat 2018-2022 liczba rodzin spokrewnionych zmniejszyła się w niewielkim stopniu. W przypadku niezawodowych rodzin zastępczych wzrost nastąpił na przełomie 2018 i 2020 r., a następnie w latach 2021-2022 liczba rodzin była tożsama jak w roku 2018. Powyższe dane również przedstawiają tendencję wzrostową od 2022 roku.

Tabela 9 Liczba dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 – 2022

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Rodziny zastępcze spokrewnione	91	88	82	78	79
Rodziny zastępcze niezawodowe	27	28	37	33	38
Rodziny zastępcze zawodowe, rodzinny dom dziecka (RDD)	48	49	48	31	42
OGÓŁEM	166	165	167	142	159
w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	40	32	21	16	12

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że liczba podopiecznych umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych sukcesywnie malała do 2021 roku. W przypadku rodzin niezawodowych liczba umieszczanych dzieci rosła w poszczególnych latach. W przypadku analizy roku 2022 do roku 2018 jest to wzrost o 29%. Natomiast w rodzinach zawodowych po minimalnym wzroście w latach 2018 – 2019 widoczny jest znaczny spadek umieszczonych dzieci w pieczy zastępczej, co wynika ze zmniejszenia się liczby rodzin zaangażowanych w to zadanie.

Część rodzin niezawodowych to dalsi krewni dzieci – wujkowie i ciocie oraz kuzyni. Poniższa tabela przedstawia udział rodzin bliższych i dalszych krewnych dzieci w ślupskim systemie rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 10 Główne przyczyny opuszczania rodzin zastępczych z podziałem na rodzaje rodzin w latach 2020-2022

Powód opuszczenia pieczy zastępczej	Liczba dzieci opuszczających w latach 2020-2022			Razem
	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe	
Powrót do rodziny biologicznej	6	9	1	16
Przysposobienie (adopcja)	0	2	4	6
Proces usamodzielnienia	15	7	2	24

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11 Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą w latach 2018-2022

Powód opuszczenia pieczy zastępczej	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Powrót do rodziny biologicznej	5	8	4	7	5

Przysposobienie (adopcja)	9	3	2	3	1
------------------------------	---	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne.

Z przedstawionych danych wynika, że rodziny spokrewnione są opuszczane przez wychowanków głównie z powodu ich usamodzielniania po osiągnięciu pełnoletności (11%) i powrotu do rodziny biologicznej (4%). Rodziny niezawodowe z powodu usamodzielniania (7%), przysposobienia (2%) i powrotu do rodziny biologicznej (9%). Rodziny zawodowe (w tym rdd) z powodu przysposobienia (4%), powrotu do rodziny biologicznej (1%) i usamodzielniania (2%). W latach 2018-2022 do rodzin biologicznych powróciło 29 dzieci – nastąpił spadek powrotów w tych latach i minimalny wzrost w 2021 roku. W tych samych latach przysposobiono 18 dzieci, przy czym po dobrym 2018 roku nastąpił wyraźny spadek rocznych przysposobień. Zatrzymanie procesu adopcji po części wynika z przedłużającego się postępowania sądowego dotyczącego praw opiekuńczych rodziców. Wszystkie procesy przysposobienia dla dzieci przebywających w słupekiej rodzinnej pieczy zastępczej prowadzone są przez Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku.

Pierwszoplanowym, ustawowym celem pieczy zastępczej jest spowodowanie powrotu dziecka do rodziny biologicznej, a kiedy nie jest to możliwe przysposobienie dziecka. Kolejnym zadaniem jest zapewnienie dziecku długotrwałego miejsca w pieczy zastępczej. Dwa pierwsze cele zdecydowanie najlepiej są realizowane kiedy dziecko przebywa w rodzinie zastępczej zawodowej.

Pieczka zastępcza pomiędzy powiatami

Dzieci pochodzące ze Słupska są także umieszczane w pieczy zastępczej poza Słupskiem, jak również dzieci pochodzące z innych powiatów w pieczy zastępczej w Słupsku. Dla pełnego obrazu liczby dzieci pochodzących ze Słupska, które przebywają w pieczy zastępczej uwzględniamy to zjawisko w poniższych tabelach.

Tabela 12 Dzieci pochodzące ze Słupska i przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach w latach 2018-2022

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	44	52	44	55	53

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 13 Dzieci pochodzące z innych powiatów i przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku w latach 2018-2022

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów i przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku	23	20	12	11	13

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że w całym okresie więcej dzieci pochodzących ze Słupska przebywa w rodzinach zastępczych w innych powiatach, niż dzieci pochodzących z innych powiatów przebywa w rodzinach zastępczych w Słupsku. Przy czym liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w rodzinach zastępczych w innych powiatach po spadku w 2020 roku ponownie wzrosła w latach 2021-2022. Natomiast liczba dzieci pochodzących z innych powiatów i przebywających w rodzinach zastępczych w Słupsku zaczęła spadać od 2020 roku i utrzymywała się do grudnia 2022. Należy dodać, że dzieci słupskie są umieszczane w innych powiatach wyłącznie w rodzinach spokrewnionych lub niezawodowych (dalszych krewnych).

Tabela 14 Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana pomiędzy powiatami w latach 2018 – 2022

	Powiat miejsca przebywania	Liczba dzieci w poszczególnych latach:				
		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021r .	2022 r.
Dzieci pochodzące ze Słupska przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	Miasto Słupsk	37	40	34	25	37
	Inne powiaty	21	19	20	17	12
Dzieci pochodzące z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	Miasto Słupsk	0	0	0	0	0
Umieszczenia dzieci pochodzących ze Słupska	Inne powiaty	5	2	7	0	0

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Słupsku utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie. W placówkach istnieją 34 miejsca, które dalej są potrzebne dla utrzymania sprawnego systemu pieczy zastępczej w Słupsku, ze względu na stałe zapewnienie Placówek oraz wzrost umieszczeń małoletnich. W latach 2020-2021 widoczny był spadek umieszczeń dzieci w słupskich placówkach. W

latach 2018-2022 siedemnaścioro dzieci powróciło do domu rodzinnego lub zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych i zawodowych. Dwoje dzieci powróciło z rodziny zastępczej do instytucjonalnej pieczy. Rok 2022 to znaczny wzrost umieszczeń w placówkach.

W grudniu 2022 roku, zgodnie z decyzją Wojewody Pomorskiego w jednej z placówek utworzono dwa miejsca interwencyjne, w związku z czym Placówkę Socjalizacyjną przy ul. Lutosławskiego 21/2 przekształcono w Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą łączącą zadania placówki typu socjalizacyjnego i interwencyjnego. Decyzja dotycząca utworzeniu miejsc interwencyjnych wynikała z konieczności kolejnych umieszczeń małoletnich w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Było to spowodowane wzrostem liczby postanowień Sądu o zabezpieczeniu w okresie po pandemicznym oraz wojną na Ukrainie i wiążącym się z nią napływem obywateli tego kraju. W jednej z naszych placówek we wrześniu 2022 roku za zgodą Wojewody Pomorskiego zostało umieszczonych dwoje dzieci będących obywatelami Ukrainy, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z konfliktem zbrojnym.

Należy jednocześnie nadmienić, iż stale utrzymuje się potrzeba kolejnych umieszczeń, jednak ilość miejsc jest niewystarczająca, wobec czego do Wojewody Pomorskiego składane są kolejne wnioski o umieszczenie dzieci ponad limit ustawowych miejsc. W roku 2022 doszło do jednego umieszczenia ponad w/w limit, pomimo utworzonych miejsc interwencyjnych.

W dalszym ciągu pewna, stosunkowo niewielka liczba dzieci, umieszczana jest w placówkach na terenie innych powiatów, w każdym roku omawianego okresu. W słupskich Placówkach w latach 2018-2022 przebywały wyłącznie dzieci pochodzące ze Słupska, czyli blisko swojego środowiska społecznego. Widoczny jest spadek liczby dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów - w 2022 roku do poziomu około 30% w stosunku do roku 2018.

Warto przedstawić całościowy obraz przebywania w pieczy zastępczej dzieci pochodzących ze Słupska. Sumę liczby dzieci, pochodzących ze Słupska i przebywających we wszystkich rodzajach pieczy zastępczej zarówno w Słupsku, jak i poza Słupskiem w latach 2018-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2022

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r
Liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w pieczy zastępczej, w tym w:	243	251	221	226	229
Słupsku	178	180	157	154	164
innych powiatach	65	71	64	72	65

Źródło: Opracowanie własne.

W 2019 roku nastąpił wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej o 3% w stosunku do 2018 roku. Spadek przypadł na rok 2020 r. o 13,5% w stosunku do 2019 roku. Tendencja wzrostowa nieznacznie pogłębiła się w następnych 2 latach: o 2% w 2021 roku w stosunku do ubiegłego i utrzymała się do 2022 roku na poziomie 1%. Istotnym jest fakt utrzymania się tendencji spadkowej liczby dzieci w pieczy zastępczej w mieście Słupsk od 2020 roku. Można zauważyć nieznaczny wzrost w 2022 roku o 6% dzieci przebywających w pieczy zastępczej w Słupsku. Liczba dzieci z miasta Słupsk przebywających w innych powiatach ma tendencję zmienną, niestabilną. W stosunku do 2018 roku nastąpił wzrost o 9%. W kolejnym roku widoczny jest spadek na poziomie 11%. W 2021 roku można zauważyć ponowny wzrost o 12,5%. Jednakże rok 2022 wykazał się spadkiem o 10%.

Analiza stanu rodzin zastępczych zawodowych

W systemie pieczy zastępczej działa jeden z elementów w postaci rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnego domu dziecka. Na rzecz słupskiego systemu do 2022 roku aktywne są:

1. rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 3 rodziny;
2. rodziny zastępcze zawodowe (długoterminowe) – 5 rodzin;
3. rodzinny dom dziecka – 2 rodziny.

Z 10 wyżej wymienionymi rodzinami podpisywana jest umowa na ustawowo wymagany okres co najmniej 4 lat. Na tej podstawie jeden z rodziców zastępczych otrzymuje wynagrodzenie – łącznie 10 etatów (dla 40 dzieci). Dzięki temu system pieczy zastępczej pozyskał co najmniej 40 miejsc. Koszt utrzymania 40 miejsc wiąże się z poniesieniem kosztów na utrzymanie 10 etatów dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej. Dodatkowo 7 osób do pomocy w RDD i w rodzinach zastępczych zawodowych, w których umieszczono powyżej 3 dzieci. Znaczenie ilościowe tego elementu systemu przedstawia

tabela 16 i tabela 17.

Tabela 16 Znaczenie rodzin zastępczych zawodowych mierzone udziałem w zabezpieczeniu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 - 2022

Udział procentowy:	Lata:		
	2020	2021	2022
w liczbie rodzin zastępczych	10,4%	11,5%	10,3%
w liczbie dzieci objętych pieczą zastępczą	24,6%	24,7%	28,6%

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższej tabeli wynika, że rodziny zastępcze zawodowe są prawie trzykrotnie bardziej wydajne w realizacji rodzinnej pieczy zastępczej niż pozostałe rodzaje rodzin zastępczych.

Tabela 17 Znaczenie rodzin zastępczych zawodowych w porównaniu z instytucjonalną pieczą zastępczą

	Standardowa liczba dzieci objętych pieczą zastępczą	Standardowa liczba etatów
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	32	23
Rodziny zastępcze zawodowe i RDD	37	13

Źródło: Opracowanie własne.

Efektywność ilościowa rodzin zastępczych zawodowych w porównaniu z instytucjonalną pieczą zastępczą mierzona ilością zaangażowanych etatów jest blisko dwukrotnie wyższa.

Ponadto na efektywność finansową rodzin zastępczych zawodowych mają wpływ ponoszone przez nie koszty eksploatacji, remontów, modernizacji i wyposażenia lokalu. W przypadku placówek koszty te w całości pokrywa budżet miasta. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych koszty te obciążają budżet rodziny (do 3 dzieci), który wsparty jest jedynie świadczeniem w wysokości 1189 zł na dziecko i wynagrodzeniem dla jednego z rodziców oraz uznaniowymi, jednorazowymi dodatkowymi dofinansowaniami. Program 500 plus realizowany jest tak samo w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej. Porównanie efektywności finansowej tych dwóch rodzajów pieczy zastępczej przedstawia tabela nr 18.

Tabela 18 Porównanie średnich kosztów utrzymania jednego dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej ze średnimi kosztami utrzymania jednego dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego w grudniu 2022 r.

Rodziny z:	Średni miesięczny koszt budżetowy utrzymania jednego dziecka w:	
	rodzinie zastępczej zawodowej	placówkach opiekuńczo-wychowawczych
Rodziny zawodowe, koszt utrzymania jednego dziecka	2 225,89 zł	6 085,00 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że koszt utrzymania jednego dziecka (dla budżetu powiatowego miasta) jest wyraźnie niższy w rodzinie zastępczej zawodowej niż koszt utrzymania jednego dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Przy czym instytucjonalna piecza zastępcza zabezpiecza dzieci dopiero od 10 roku życia. Ważnym i trudno wymiernym elementem różnicującym jest jakość opieki i wychowania. Powszechnie panuje przekonanie, że w warunkach rodzinnych jest ona wyższa.

Dotychczasowe rozważania wskazują jak cennym elementem systemu pieczy zastępczej jest rodzina zastępcza zawodowa.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych w Słupsku jest zdecydowanie za mała w stosunku do potrzeb dlatego konieczne jest inwestowanie w ich rozwój i pilna potrzeba pozyskania nowych rodzin zastępczych zawodowych w kolejnych latach, przy jednoczesnym zachowaniu istniejącego potencjału instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1.1.6 Analiza stanu procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą i placówki wychowawcze.

Po uzyskaniu pełnoletności osoby opuszczające pieczę zastępczą lub placówki wychowawcze różnych typów mogą być objęte ustawowym procesem usamodzielniania, który jest dopełnieniem wsparcia niepełnoletnich wkraczających w dorosłość. Proces ten jest przewidziany dla tych młodo pełnoletnich, którzy w swoim życiorysie doświadczyli zaburzeń opiekuńczych i wychowawczych ze strony rodziców lub ich bezradności w tym zakresie, skutkujących koniecznością otoczenia ich różnymi formami pieczy zastępczej lub oddziaływaniem instytucji wychowawczych. Proces ten może trwać do czasu wykonania indywidualnego programu usamodzielnienia (lub zaniechania jego realizacji) maksymalnie do 26 roku życia.

Tabela 19 Liczba osób w procesie usamodzielniania w latach 2018 - 2022

Osoby w procesie usamodzielniania się po opuszczeniu:		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
rodzinnej pieczy zastępczej		74	74	66	54	47
placówki		28	32	31	36	18
w tym:	placówki opiekuńczo – wychowawczej	25	26	26	29	16
	ośrodka wychowawczego lub zakładu poprawczego	3	6	5	7	2
Razem		102	106	97	90	65

Źródło: Opracowanie własne.

Od 2020 r. sukcesywnie zmniejsza się liczba wychowanków, którzy opuszczają pieczę zastępczą i podejmują proces usamodzielniania. Każda osoba opuszczająca pieczę zastępczą zostaje, zgodnie ze sporządzonym wcześniej Indywidualnym Programem Usamodzielniania objęta wsparciem tut. Ośrodka w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podstawową formą pomocy są świadczenia pieniężne: na kontynuowanie nauki (comiesięcznie), na usamodzielnienie (jednorazowo), na zagospodarowanie (jednorazowo) oraz zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną, a także w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki przysługuje do 25 roku życia, pomoc pieniężna na usamodzielnienie i zagospodarowanie – do 26 roku życia.

Tabela 20 Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w latach 2018 - 2022

Uzyskane wsparcie w postaci:	Liczba osób w latach:				
	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
skutecznego przydziału mieszkania,	4	2	1	1	5
zamieszkania tymczasowego w mieszkaniu chronionym,	4	4	6	8	8
pomocy w zamieszkanu na stacji,	0	1	1	1	0
pomocy w składaniu wniosków na przydział mieszkania.	10	33	15	18	13

Źródło: Opracowanie własne.

Od 2021 roku wsparcie dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej udzielane było w ramach dwóch projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2021 tj. „Sprężyna” i „Pomorskie Dzieciom”.

W roku 2022 zrekrutowanych zostało 20 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej do kursów zawodowych w ramach unijnego projektu „ Pomorskie Dzieciom” i projektu „Sprężyna”. W ramach projektów 18 wychowanków skorzystało z kursu prawa jazdy kat. B1 wychowanka z kursu stylizacji paznokci i 1 wychowanek z kursu kwalifikowany pracownik ochrony.

Ponadto unijne środki pozwoliły na zorganizowanie szkoleń dla opiekunów usamodzielnienia z zakresu procesu usamodzielnienia. Z rodzinnej pieczy zastępczej przeszkolono 13 opiekunów, z instytucjonalnej 7 oraz 12 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej i 9 wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela 21 Liczba osób uczestnicząca w kursach kwalifikacyjnych w ramach projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej

Rodzaj kursu	Prawa jazdy kat. B	Stylizacji paznokci	Kwalifikowany pracownik ochrony
Usamodzielniani wychowankowie z rodzinnej pieczy zastępczej.	13 osób w tym: 9 „Pomorskie dzieciom” 4 „Sprężyna”	1 „Pomorskie dzieciom”	1 „Pomorskie dzieciom”
Usamodzielniani wychowankowie z instytucjonalnej pieczy zastępczej.	5 Sprężyna	0	0

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych danych wynika, że pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych trafiała w latach 2018-2022 do około 30% osób będących w procesie usamodzielnienia. Sytuacja mieszkaniowa uległa poprawie poprzez stworzenie dwóch dodatkowych miejsc w mieszkaniu chronionym treningowym dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Od 2022 r. wnioski o mieszkanie z zasobów miasta Słupska mogą składać pełnoletni wychowankowie pozostający w pieczy zastępczej. Stabilniejsza sytuacja na rynku pracy pozwala części wychowankom uzyskać zatrudnienie, a posiadane środki przeznaczyć na wynajem mieszkania, pokoju.

W ramach prac zespołu do spraw opracowania Modelu Dojrzałego

Usamodzielnianego podjęto szereg działań będących wsparciem dla poprawy systemu pieczy zastępczej.

W dniu 27 stycznia 2022 r. odbyło się kolejne spotkanie członków zespołu, podczas którego omówiono m.in. osoby, instytucje i zasoby mające wpływ na osobę usamodzielnianą. Dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej stworzono zakres działań niezbędnych do kreowania dojrzałego usamodzielnianego, a dzięki środkom finansowym pozyskanym z Projektu „Pomorskie dzieciom finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu społecznego w ramach RPO WP 2014-2020” oraz Projektu „Sprężyna” udało się zrealizować te działania, które jeszcze w poprzednich latach wydawały się niemożliwe do zrealizowania. Celem tych działań jest przygotowanie młodego człowieka do samodzielności życiowej poprzez korektę zachowań, których doświadczyli w okresie dzieciństwa, dorastania, a które mogą stać się przyczyną problemów w ich życiu dorosłym. Działaniami objęci byli wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1.2 Zasoby Miasta Słupska

1.2.1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie to instytucja pomagająca osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie udziela pomocy finansowej, rzeczowej, świadczy usługi i wykonuje pracę socjalną dla rodzin, realizuje projekty, w ramach których działa program asystent osoby niepełnosprawnej, korpus wsparcia seniora. Realizuje również szkolenia „Szkola dla rodziców” skierowanego do mieszkańców Słupska z trudnościami wychowawczymi. Prowadzi poradnictwo specjalistyczne – psychologiczne i prawne. Udziela wsparcia w postaci asystentury rodzinnej i prowadzenia 5 placówek wsparcia dziennego. Ośrodek jest głównym realizatorem procedury „Niebieskie Karty” skorygowanego systemu pomocy dla osób, które doznają przemocy domowej. Prowadzi pieczę zastępczą w postaci 10 rodzin zastępczych zawodowych (w tym 1 rodzinny dom dziecka), 3 placówek opiekuńczo wychowawczych (całodobowych). Organizuje pieczę zastępczą rodzin spokrewnionych i niezawodowych. Wspiera wszystkie rodziny zastępcze finansowo oraz pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i psychologów MOPR. Cyklicznie ocenia sytuację dzieci przebywających w pieczy zastępczej i rodziców zastępczych, opiniuje do sądu zasadność dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Prowadzi proces kwalifikacji kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, w tym wystawia opinie

psychologiczne. Opiniuje dla sądu kandydatów na rodziny zastępcze oraz co dwa lata formułuje opinie psychologiczne dla rodziców zastępczych zawodowych i niezawodowych. Przygotowuje dziecko i rodziców zastępczych do procedury adopcyjnej. Organizuje umieszczanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Prowadzi obowiązkowe szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe. Szkoli lub organizuje szkolenia dla czynnych rodzin zastępczych, a także udostępnia zajęcia terapeutyczne i warsztatowe. Prowadzi poradnictwo i grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających oraz organizuje spotkania integracyjne dla tych rodzin. Prowadzi proces usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą po osiągnięciu pełnoletności. Prowadzi mieszkanie chronione. Ponadto realizuje programy: korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie, program „Kierunek Aktywność III” – aktywizacja społeczno-zawodowa dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; Usługi społeczne m.in. dla osób niepełnosprawnych, rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i ich dzieci; Dzieciom Rodzinom Seniorom dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, a także ich rodzin. W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie można także składać wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Rodziny wielodzietne a także osoby, które mają co najmniej troje dorosłych dzieci mogą korzystać z różnego rodzaju zniżek na różne towary i usługi.

1.2.2 Placówki wsparcia dziennego

Na terenie miasta Słupska funkcjonuje 5 placówek wsparcia dziennego, w tym jedna pełniąca także funkcje Domu Sąsiedzkiego. Mają one charakter opiekuńczo-wychowawczy i dysponują 155 miejscami. Placówki są przeznaczone dla dzieci w wieku ok. 7-15 lat, pochodzących z rodzin objętych opieką MOPR, a uczestnictwo w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne. Głównym zadaniem działalności placówek jest wspieranie rodzin zagrożonych niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą, poprzez organizację zajęć popołudniowych dla dzieci (pomoc w nauce, rozwijanie pasji, zajęcia sportowe, kulinarne, muzyczne, rękodzielnicze itp.). Zajęcia prowadzone są w placówce jak i poza nią, przez wykształconą kadrę wychowawców- pedagogów przy wsparciu wolontariuszy. Dzieci mogą uzyskać pomoc w radzeniu sobie z różnymi problemami oraz kryzysami jakie napotykają w życiu szkolnym, rówieśniczym czy rodzinnym. Opiekunowie dążą do integracji dzieci, by móc stworzyć konstruktywną grupę rówieśniczą, angażują rodziców i opiekunów do działań na rzecz dzieci i placówki, prowadzą dla nich zajęcia indywidualne i grupowe. W Domu Sąsiedzkim przy ul. Ogrodowej 20a organizowane są także zajęcia dla seniorów, w formie Klubu Seniora, podczas których mogą spędzić ciekawie i aktywnie czas, nauczyć się nowych umiejętności i zintegrować się z innym mieszkańcami ze swojego najbliższego otoczenia. Placówki

funkcjonują i zapewniają wsparcie rodzinom także w okresie wakacyjnym oraz podczas ferii zimowych, gdzie dzieci mogą spędzić ciekawie i bezpiecznie wolny czas.

1.2.3 Placówki opiekuńczo – wychowawcze

W Słupsku istnieją 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego. Placówki „Mój Dom-Moja Przyszłość” dysponują w sumie 32 miejscami socjalizacyjnymi oraz 2 miejscami interwencyjnymi (pobyt do 3 miesięcy). W każdej placówce zatrudnionych jest 6 wychowawców w tym jeden koordynator, którzy pełnią całodobową opiekę nad dziećmi. Dzieci trafiają do placówek na skutek decyzji Sądu Rejonowego w Słupsku. W placówce mogą przebywać dzieci od 10 roku życia do ukończenia pełnoletności. Jeżeli dziecko po ukończeniu 18 roku życia chce kontynuować naukę i pozostać w placówce, ma taką możliwość do 25 roku życia. Priorytetowym celem wychowawców jest zapewnienie opieki dziecku, wzmacnianie więzi z jego bliższą i dalszą rodziną oraz praca z nią nad możliwościami powrotu dziecka do domu. W przypadku braku powrotu podopiecznego do rodziny, jest on przygotowany do procesu usamodzielniania, by mogło samodzielnie i odpowiedzialnie funkcjonować. Podopieczni otoczeni są całodobową opieką, wsparciem psychologa, stwarzane są im warunki do prawidłowego rozwoju. Dzieci są angażowane w funkcjonowanie placówki, wraz z wychowawcami dbają o porządek, mają dyżury, dbają o swoje otoczenie, uczą się samodzielności i odpowiedzialności.

1.2.4 Szkoły i przedszkola

Na terenie Miasta Słupska wszystkie szkoły i przedszkola mają w swoich zasobach zarówno psychologów jak i pedagogów, którzy są do dyspozycji dzieci i rodziców, edukują ich w temacie m. in. zapobiegania uzależnień, przemocy, prowadzą działania profilaktyczne oraz informacyjno- edukacyjne. Pedagodzy szkolni prowadzą spotkania interdyscyplinarne z udziałem rodziców, wychowawców, kuratorów, dzielnicowego, asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Biorą również udział w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a także uczestniczą także w spotkaniach grup roboczych dotyczących procedury „Niebieskiej Karty”. Współpracują z pracownikami Ośrodka, wskazują na nieprawidłowości zauważane podczas pracy z dzieckiem oraz na podstawie obserwacji funkcjonowania dziecka w placówce. Nie należy pomijać również żłobków, które również informują o zauważanych nieprawidłowościach.

1.2.5 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna przy ul. Narutowicza 9

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku prowadzi swoją działalność w zakresie diagnoz dzieci i uczniów na potrzeby wydania stosownych opinii i orzeczeń, ważnych dla przyszłości edukacyjnej i dalszych losów dzieci. Udziela dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologicznej. Prowadzi Szkołę dla Dobrych Rodziców i Wychowawców. Realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówek. Na stronie internetowej Poradni znajduje się pełna oferta poradni.

1.2.6 Zespoły kuratorskiej służby sądowej

W Słupskim Sądzie Rejonowym działają 2 zespoły wykonujące zadania z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw. Kurator sądowy jest funkcjonariuszem państwowym nadzorującym konkretną osobę lub rodzinę, zgodnie z uprzednio wydanym orzeczeniem sądu.

1.2.7 Ośrodek Rozwoju Dziecka i Rodziny PORT przy ul. Wojska Polskiego 2/6

Działalność Ośrodka koncentruje się wokół pomocy dzieciom i rodzinom przeżywającym kryzysy, problemy i trudności wychowawcze. Działania są adresowane bezpośrednio do dzieci i ich rodzin, ale również do specjalistów, którzy zajmują się szeroko rozumianym wsparciem (pedagogów i psychologów szkolnych, pracowników socjalnych i asystentów rodzinnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, kuratorów). Oferta Ośrodka obejmuje konsultacje, psychoterapię, pomoc pedagogiczną, warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz warsztaty dla specjalistów. Działalność terapeutyczna i edukacyjna oferowana jest bezpłatnie.

1.2.8 Pracownia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach przy ul. Filmowej 1

Terapia TSR jest alternatywą dla dotychczas stosowanych form terapii psychologicznej. Pracownia TSR odpłatnie prowadzi terapię indywidualną (dorośli, dzieci, młodzież), terapię grupową, małżeństw i par, rodzinną oraz uzależnień. Wspiera osoby

uwikłane w przemoc w rodzinie. Prowadzi terapię dla osób doświadczających problemu uzależnień w rodzinie, a także warsztaty dla rodziców oraz warsztaty rozwoju osobistego.

1.2.9 Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem

Ośrodek prowadzony jest przez Gdańską Fundację Pomocy Psychologicznej i Prawnej. Udziela wsparcia w zakresie kompleksowej pomocy prawnej, psychologicznej, a także finansowej. W Ośrodku na rzecz ich beneficjentów świadczy usługi także doradca zawodowy. W 2022 r. skierowanych do Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Słupsku zostało skierowanych 30 osób. Do końca września 2023 r. co najmniej 8 osób zostało skierowanych do Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem.

1.2.10 Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej

SPMZOZ we wszystkich pięciu placówkach oferuje podstawową opieką zdrowotną, a także realizuje szereg programów profilaktycznych zarówno dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. W przychodni zlokalizowanej na ul. Bohaterów Westerplatte 1 dodatkowo funkcjonuje poradnia planowania rodziny, „Szkoła rodzenia”, która realizuje program polityki zdrowotnej Miasta Słupska pod nazwą "Opieka okołoporodowa dla mieszkańców Miasta Słupska na lata 2022 - 2030". W programie odbywają się m.in. konsultacje indywidualne z położną w zakresie karmienia piersią.

1.2.11 Komenda Miejska Policji

W obszarze programu ważnym zasobem są policjanci dzielnicowi wykonujący stałą pracę środowiskową, często w kontakcie z pracownikami MOPR. Dla problematyki społecznej i związanej z zagrożeniem patologią życia w rodzinie istotnym jako zasób programowy jest Zespół Nieletnich i Patologii oraz Zespół Profilaktyki Społecznej z Wydziału Prewencji KMP.

1.2.12 „Alter” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna przy ul. Sienkiewicza 9

Poradnia „Alter” bezpłatnie prowadzi terapię w ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju (WWRD). Warunkiem przystąpienia do terapii jest dostarczenie opinii o potrzebie Wczesnego Wspomagania Rozwoju. Powyższą opinię wydają Publiczne Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne. Terapia w zależności od zaleceń Poradni obejmuje między

innymi zajęcia z logopedą, surdologopedą, pedagogiem, psychologiem oraz psychiatrą. Poradnia w swoim zakresie oferuje również konsultacje integracji sensorycznej (SI) oraz konsultacje rehabilitacyjną, gdzie mogą stanowić punkt wyjścia do dalszej pracy diagnostycznej lub edukacyjno-terapeutycznej. W przypadku kiedy dziecko nie ma opinii z Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, może skorzystać z powyższej oferty odpłatnie. W swoim zakresie poradnia prowadzi odpłatnie różnorodne diagnozy, terapie na przykład: terapia funkcji wzrokowej, EEG feedback, terapia behawioralna, terapia elektrostymulacja jamy ustnej i twarzy), zajęcia psychoedukacyjne oraz zajęcia ogólnorozwojowe a także zajęcia grupowe, w tym: arteterapia, Trening Umiejętności Społecznych, Logorytmika, Metoda Dobrego Startu czy Masaż Shantala wraz z warsztatem dla rodziców. Poradnia „Alter” nie jest objęta rejonizacją, przyjmuje pacjentów niezależnie od ich miejsca zamieszkania.

1.2.13 Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Praktis”, przy ul. Starzyńskiego 3a oraz Niepubliczne Przedszkole „Mówiś”, przy ul. Orląt Lwowskich 2

Poradnia prowadzi działalność diagnostyczno-terapeutyczną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i osób dorosłych. W skład specjalistów wchodzi: logopedzi, surdologopedzi, oligofrenopedagodzy, pedagogzy, tyflopedagodzy, psychologzy, fizjoterapeuci a także terapeuci integracji sensorycznej. Poradnia prowadzi powyższe terapie bezpłatnie w oparciu o opinię z Publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej o konieczności Wczesnego Wspomagania oraz odpłatnie w momencie gdy dziecko nie posiada wyżej wymienionej opinii. Ponadto poradnia „Praktis” prowadzi zajęcia z psem tzw. dogoterapia, która ma na celu wspomaganie prawidłowego lub korygowanie zaburzonego rozwoju dziecka.

Poradnia „Praktis” proponuje również możliwość przyjęcia do Niepublicznego Przedszkola „Mówiś”. Oferta przeznaczona jest dla dzieci w wieku od 2,5 roku życia do 6 lat. Małoletni, którzy posiadają opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o konieczności Wczesnego Wspomagania lub posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego mogą w ramach uczęszczania do przedszkola korzystać ze wsparcia specjalistycznego, w tym: terapia logopedyczna, biofeedback, nauka czytania Globalna Metodą Glenna Domana czy animaloterapia.

1.2.14 Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ” przy ul. Sienkiewicza 7

Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ” działa na rzecz rodzin, których dotknęły kłopoty rodzinne, niedostosowanie społeczne i wykluczenie, a także problemy wychowawcze, rozwojowe, szkolne, emocjonalne ich dzieci. Pomoc dla rodzin w zakresie: porady psychologiczne, psychoterapia, mediacje, organizowanie ferii, pólkolonii, obozów integracyjnych, organizowanie zajęć rekreacyjnych, sportowych, plastycznych, prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach itp. Zakres oferowanej pomocy jest elastyczny i uzależniony od otrzymywanych środków z budżetu Miasta, gdyż Stowarzyszenie działa tylko na terenie Miasta.

1.2.15 Centrum Diagnostyczno – Terapeutyczne „Dać Skrzydła” przy ul. Kulczyńskiego 7a/1

Centrum Diagnostyczno- Terapeutyczne „Dać Skrzydła” to zespół gabinetów specjalistycznych, zajmujących się pomocą dzieciom i dorosłym. Większość pomocy jest oferowana odpłatnie, w ramach prywatnych gabinetów, w których można skorzystać z pomocy logopedy, logopedy wczesnoklinicznego, fizjoterapeuty dziecięcego, psychologa, oligofrenopedagoga a także ze wsparcia dogoterapii.

W 2010 roku Centrum „Dać Skrzydła” nawiązało współpracę z „Fundacją Adasia” zajmująca się pomocą dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Fundacja ta powstała przy współdziałaniu z Fundacją „DOGOnić świat”, dzięki czemu udzielono pomocy nieodpłatnej kilkuset dzieciom. Obecnie „Fundacją Adasia” nie ma otwartego naboru do projektu, ale Centrum „Dać Skrzydła” stara się pomagać osobom, które potrzebują wsparcia na zasadzie wolontariatu. W tym zakresie można uzyskać pomoc przede wszystkim psychologa dziecięcego (w tym diagnostyka, diagnostyka Autyzmu), psychologa dla młodzieży i dorosłych, a w miarę możliwości również wsparcie logopedy i fizjoterapeuty. Zgłoszenie zapotrzebowania można dokonać za pośrednictwem maila. Po rozpatrzeniu zgłoszenia, zarząd podejmuje decyzje jakie działania jest w stanie podjąć. Centrum diagnostyczne stara się nie odmawiać pomocy, jednakże jest to praca na zasadzie wolontariatu, więc pomoc może wiązać się z dłuższymi terminami realizacji i ograniczonymi możliwościami. W ramach „Fundacji Adasia” można również nieodpłatnie wypożyczyć niektóre sprzęty rehabilitacyjne dla dzieci.

1.2.16 Fundacja dla dzieci niepełnosprawnych „Nadzieja” wraz z przedszkolem terapeutycznym

Fundacja mieści się przy ul. Kaszubskiej 50 w Słupsku, niesie pomoc dzieciom z niepełnosprawnościami, w szczególności dotkniętym porażeniem mózgowym i poszkodowanym w wyniku wypadków komunikacyjnych. Oferuje wsparcie w formie bezpłatnej rehabilitacji w oparciu o hipoterapię, prowadzoną przez wykwalifikowaną kadrę. Organizuje turnusy rehabilitacyjne, dzieci mogą skorzystać z zabiegów fizykoterapii, terapii kranialnej, masażu, terapii polisensorycznej w Sali Doświadczenia Świata, terapii biofeedback, muzykoterapii, konsultacji psychologicznych i logopedycznych. Dla każdego dziecka tworzony jest plan terapii indywidualnej. Przy fundacji prowadzone jest przedszkole terapeutyczne, jest to bezpieczne i przytulne miejsce przeznaczone dla dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, opiekun ponosi jedynie koszty wyżywienia, realizowana jest pełna podstawa programowa, dziecko objęte jest również rehabilitacją dostosowaną do jego indywidualnych potrzeb.

1.2.17 Centrum Integracji Społecznej

Centrum jest formą aktywizacji mieszkańców Słupska, działa przy Stowarzyszeniu „Horyzont” we współpracy z MOPR. Placówka realizuje specjalny program pracy z osobami bezrobotnymi, bezdomnymi, z niepełnosprawnościami, zwalnianymi z zakładów karnych, po leczeniu odwykowym i psychiatrycznym, w trudnej sytuacji materialnej, zagrożonymi wykluczeniem społecznym i starszymi, realizuje także zadania skierowane do dzieci i młodzieży. W Centrum organizowane są warsztaty remontowo-budowlane, rękodzielnicze i konserwatorsko-porządkowe. W trakcie programu, uczestnicy są zobowiązani do codziennego odbywania zajęć po 6 godzin dziennie przez okres 12 miesięcy za co otrzymują wynagrodzenie. Każdy uczestnik programu CIS ma swój własny, indywidualny program zatrudnienia socjalnego. Centrum wspiera mieszkańców Słupska, daje im możliwość zdobycia stałej pracy, przyucza do konkretnego zawodu, otrzymują oni wsparcie specjalistów, a to wszystko w przyjaznej atmosferze życzliwości.

1.2.18 Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży w Słupsku

Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży jest ponadpowiatową jednostką organizacyjną Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP w Gdańsku. Realizuje zadania w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Swoją ofertę kieruje do głównie do młodzieży, którzy są uczestnikami OHP, ale wspiera także osoby

dorośle. Młodzież może skorzystać z bezpłatnego poradnictwa dotyczącego pracy lub dalszej ścieżki kształcenia w formie indywidualnej bądź grupowej. Centrum działa także obszarze pośrednictwa pracy, organizuje spotkania ze specjalistami m.in. doradcą zawodowym, psychologiem, radcą prawnym. Ponadto prowadzi szkolenia zawodowe, treningi i kursy umiejętności. Przy Centrum funkcjonuje Młodzieżowe Biuro Pracy które oferuje młodzieży krótkoterminowe zatrudnienie, prace wakacyjną, pomaga także studentom oraz absolwentom OHP w znalezieniu pracy. W ramach działalności Centrum, prowadzone jest Młodzieżowe Centrum Kariery, które świadczy usługi dla młodzieży między 15 a 25 rokiem życia, również nie będącą uczestnikami OHP. Prowadzą działania profilaktyczne wobec zagrożeń wynikających z bezrobocia i ubożenia społecznego.

1.2.19 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im Unicef przy ul. Krasińskiego 19

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy realizuje ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Nauczanie dostosowane jest do możliwości i do stopnia niepełnosprawności uczniów. Na terenie Ośrodka funkcjonuje Szkoła Podstawowa, Szkoła Branżowa, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, a dla uczniów niepełnosprawnych umysłowo w stopniu głębokim prowadzone są zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze. Młodsze dzieci mogą skorzystać z zajęć wczesnego wspomagania rozwoju, na podstawie opinii wydanej przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Dziecko objęte jest opieką specjalistów takich jak: psycholog, logopeda, neurologopeda, oligofrenopeda, tyflopeda, surdopeda, rehabilitant, terapeuta- w zależności od zapotrzebowania. W ramach działalności Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego realizowane są następujące zajęcia rehabilitacyjno-terapeutyczne: terapia czaszkowo-krzyżowa, Terapia Integracji Sensorycznej, pracownia Biofeedback, Tomatis. Terapią mogą być objęte również dzieci, które nie są uczniami placówki, na podstawie opinii Poradni PP. Rekrutacja do grup terapeutycznych odbywa się co roku we wrześniu. Przy Ośrodku funkcjonuje także Internat, pełniący funkcję opiekuńczo-wychowawczą.

1.2.20 Akademicka Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna przy ul. Wolności 11A

Poradnia posiada szeroki zakres diagnostyczny oraz opiniowania zakresu zaburzeń rozwojowych u dzieci oraz młodzieży. Poradnia oferuje szeroki zakres wsparcia dla rodziców oraz opiekunów prawnych dzieci w przypadku nieradzenia sobie z zadaniami wynikającymi z wychowywania dzieci. Korzystanie z usług poradni jest dobrowolne oraz odpłatne nie licząc terapii WWR, która jest bezpłatna.

1.2.21 Niepubliczny Gabinet Terapeutyczny „Synapsa”, przy ul. Bukowej 72

Gabinet oferuje pomoc w zakresie: terapii integracji sensorycznej, treningu uwagi słuchowej wg Metody TOMATISA, sensomotoryka, trening słuchowy, wzrokowy i motoryczny Metody Warnkego (u osób starszych metoda ta wykorzystywana jest w celu opóźnienia procesów demencyjnych i tych związanych z pogorszeniem słyszenia), terapia ręki, biofeedback, terapia czaszkowo-krzyżowa, trening umiejętności społecznych oraz terapia pedagogiczna. Gabinet wyposażony jest w najnowocześniejszy sprzęt ProComp 5 z oprogramowaniem BioGraph Infiniti- producent kanadyjska firma Thought Technology, której wyłącznym przedstawicielem jest Biomed. Oferta skierowana jest dla dzieci, młodzieży a także dorosłych z potrzebami wspomagania rozwoju. Działalność gabinetu oparta jest na usługach odpłatnych zarówno dla dzieci legitymujących się opinią o konieczności wczesnego wspomagania ale również w przypadku gdy dziecko nie posiada takiej opinii.

1.2.22 Poradnia Psychologiczno-Psychoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży, przy ulicy Tuwima 34

Poradnia oferuje dzieciom i młodzieży wsparcie zespołu specjalistów, w tym: psychologów, psychoterapeutów i terapeutów środowiskowych. Funkcjonowanie poradni opiera się na współpracy z rodziną małoletniego oraz ze środowiskiem szkolnym. Pomoc udzielana w poradni skierowana jest do dzieci i młodzieży z wszelkimi problemami natury psychologicznej, ale niewymagającymi interwencji lekarza psychiatry i farmakoterapii, takimi jak np. problemy komunikacyjne z rówieśnikami, problemy rodzinne, zaburzenia rozwojowe, zaburzenia adaptacyjne, zachowania autodestrukcyjne, zachowania impulsywne. W zakres udzielanych świadczeń w Poradni Psychologicznej dla dzieci dostępna jest porada psychologiczna diagnostyczna, porada psychologiczna, sesja psychoterapii indywidualnej, sesja psychoterapii rodzinnej. Sesja psychoterapii grupowej a także sesja wsparcia psychospołecznego. Porady są bezpłatne, finansowane przez NFZ, ponadto skierowanie nie jest wymagane.

1.2.23 Punkt Konsultacyjny dla Osób Przejawiających Zachowania Przemocowe

Osoby stosujące przemoc domową, mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Przejawiających Zachowania Przemocowe prowadzonym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Punkt aktualnie korzysta w celu udzielania konsultacji z pomieszczenia w budynku Słupskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Ekonomii Społecznej (SCOPIES).

Działalność Punktu rozpoczęła się w listopadzie 2021 r. i jest uzupełnieniem oferty pomocowej dla osób, które dotyka problem przemocy domowej. Głównym założeniem działania Punktu jest monitorowanie potrzeb w zakresie wsparcia dla osób stosujących przemoc oraz indywidualne diagnozy, stworzenie planu pomocy i udzielenie specjalistycznego wsparcia dla osób korzystających z usług Punktu.

Punkt oferuje działania w formie poradnictwa, edukacji i konsultacji dotyczących funkcjonowania osób stosujących przemoc i ich bliskich. Punkt jest dla tych osób miejscem pierwszego kontaktu, a także miejscem rekrutacji do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

W Punkcie Konsultacyjnym dyżury pełnią osoby posiadające niezbędne kwalifikacje uprawniające do zdiagnozowania problemów klienta i jego środowiska w celu stworzenia kompleksowego planu pomocy. Doradztwo w ramach funkcjonowania Punktu prowadzone jest przez psychologa i pedagoga-terapeuty uzależnień. Oboje są trenerami programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy wg modelu DULUTH. Pracownicy Punktu Konsultacyjnego współpracują z kadrą kuratorską, funkcjonariuszami policji oraz Zespołem ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Słupsku. Konsultantka Punktu jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

1.2.24 Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku jest odpowiedzialny za opracowanie i realizację Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. Zajęcia w ramach Programu odbywają się w lokalu Słupskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ”.

Program jest formą oddziaływania dla osób stosujących przemoc w celu kształtowania u tych osób postaw partnerstwa i szacunku wobec drugiej osoby. W części edukacyjnej osoby stosujące przemoc koncentrują się na przekazanej szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, treningu umiejętności społecznych, umiejętności porozumienia się bez stosowania przemocy. W Programie uczestnicy uczą się asertywności i konstruktywnego rozwiązywania sporów.

Program jest realizowany w formie zajęć grupowych, w małych grupach od 10 do maksymalnie 15 osób. Łączny czas trwania programu obejmuje 60 godzin na 1 grupę. Jedno spotkanie trwa 3 godziny. Program jest realizowany przez dwie osoby: psychologa i pedagogkę.

1.2.25 Ośrodek Kuratorski Nr 1 w Słupsku, ul. Sienkiewicza 19/3 przy Sądzie Rejonowym w Słupsku

Przy Sądzie Rejonowy na terenie miasta Słupsk działa również ośrodek kuratorski, który prowadzi działalność wychowawczą, resocjalizacyjną, terapeutyczną, profilaktyczną i kontrolną, zmierzając do zmiany postaw nieletnich w kierunku społecznie pożądanym, zapewniającym prawidłowy rozwój ich osobowości. Skierowanie do ośrodka kuratorskiego nieletniego sprawcy czynu karalnego lub wykazującego przejawy demoralizacji jest jednym ze środków wychowawczych orzekanych przez Sądy w postępowaniu w sprawach nieletnich.

1.2.26 Punkt Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy Domowej PIKBAZA

Punkt powstał przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Słupsku w styczniu 2021 r., w ramach rozszerzenia oferty pomocowej dla osób będących w sytuacjach kryzysowych i doświadczających przemocy domowej.

Oznacza to, że każdy mieszkaniec i mieszkanka Słupska, który/a znalazł/a się w kryzysie, w szczególności z powodu doświadczania przemocy w rodzinie lub z innych nagłych przyczyn, np. utrata zatrudnienia, śmierć bliskiej osoby, kryzys zdrowotny, rozpad związku itp. otrzyma w PIKBAZIE interdyscyplinarną, specjalistyczną pomoc i wsparcie.

Pomoc udzielana jest w siedzibie Punktu lub w miejscu zdarzenia kryzysowego, a sam Punkt jest także przystosowany dla osób niepełnosprawnych – w budynku jest podjazd i winda.

Zadania PIKBAZY to w szczególności:

1. pierwszy kontakt i diagnoza potrzeb;
2. organizacja pomocy specjalistycznej, m. in. psychologicznej, prawnej, socjalnej, terapeutycznej;
3. prowadzenie psychologicznego wsparcia indywidualnego dla dorosłych i dzieci doświadczających przemocy w rodzinie;
4. pomoc prawna, w tym sporządzanie pism procesowych (zawiadomień, wniosków, pozwów);
5. prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (kobiet i dzieci);
6. zapewnienie schronienia z wyżywieniem w sytuacjach tego wymagających (PIKBAZA wystawia skierowania od 2022 r.);
7. asysta i monitoring sytuacji osoby w kryzysie;
8. interwencja zewnętrzna w miejscu doznania kryzysu;
9. konsultacje online - telefoniczne i e-mailowe;
10. wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;

11. współpraca ze służbami interwencyjnymi, instytucjami i lokalnymi organizacjami w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowej;
12. prowadzenie krótkoterminowego psychologicznego wsparcia indywidualnego dla obywateli Ukrainy - dorosłych i dzieci, którzy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. w wyniku inwazji Rosji na Ukrainę.

PIKBAZA współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości oraz koordynuje działania w kierunku budowy instytucjonalnego systemu wsparcia w zakresie interwencji kryzysowej. Kontakty bezpośrednie utrzymuje z Policją, SPMZOZ, Centrum Zdrowia Psychicznego, kuratorami zawodowymi SR, pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny, Prokuraturą Rejonową, KPiRPA, WZiSS UM.

Ponadto PIKBAZA prowadzi działalność informacyjno-edukacyjną w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i radzenia sobie w kryzysach. Punkt współpracuje z mediami, organizacjami, które wspierają osoby doznające przemocy, prowadzi spotkania dla słuchaczy Szkoły Policji, dla uczniów szkół, prowadzi stronę na portalu społecznościowym, bierze udział w kampaniach społecznych, dystrybuje plakaty, ulotki i materiały edukacyjne, a także wydaje kwartalny biuletyn „PIKBAZA”, .

Dodatkowo w ramach działalności Punktu realizowane są szkolenia dla przedstawicieli instytucji i organizacji, które wykonują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1.2.27 Pracownia Samodzielności Zakątek

Pracownia Samodzielności Zakątek uruchomiona została w listopadzie 2021 r. w kamienicy przy ul. Krasieńskiego 7/2 w Słupsku. Jest przeznaczona dla dzieci z pieczy zastępczej w szczególności z rodzin zastępczych z miasta Słupsk. Jest to miejsce integrujące wychowanków rodzin zastępczych, miejsce wartościowego spędzania czasu wolnego, pozytywnej atmosfery, przyjaźni i rozwoju. Celem stworzenia takiego miejsca było podnoszenie poziomu samodzielności podopiecznych rodzin zastępczych. Stworzenie przestrzeni do pozytywnych form spędzania czasu wolnego. Pracownia składa się z odpowiednio przygotowanej kuchni do prowadzenia warsztatów kulinarnych, 2 sal warsztatowych oraz 2 pokoi, wykorzystywanych do bieżących spotkań.

Pracownia wykorzystywana jest do bieżącej działalności prowadzonej przez Zespół Pieczy Zastępczej MOPR w Słupsku i Placówki Socjalizacyjne w tym m.in. do organizacji: spotkań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi w celu przeprowadzenia bieżących rozmów, okresowych ocen, spotkań rodzin biologicznych z

dziećmi, diagnoz dzieci, weekendowego poradnictwa z zakresu samodzielności, dyżurów tematycznych, korepetycji, szkoleń:

1. szkolenia PRIDE: 1 szkolenie (5 spotkań)
2. weekendowe poradnictwo specjalistyczne: 8 poradnictw,
3. dyżury tematyczne: średnio 8 razy w miesiącu, ilość dzieci korzystających z warsztatów ok. 76 (na przestrzeni całego 2022 roku).

1.2.28 Sala integracji sensorycznej

Sala SI działa w strukturach MOPR od stycznia 2022 r. Mieści się w Słupsku przy ul. Tuwima 34. Sala integracji sensorycznej wyposażona została w profesjonalny sprzęt we współpracy ze Słupskim Stowarzyszeniem Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie "Kraąg" w ramach zawartego partnerstwa. Dzięki tej współpracy, udało się wprowadzić terapię integracji sensorycznej do własnych zasobów. Sala Integracji Sensorycznej jest przeznaczona do prowadzenia zajęć profilaktycznych i terapeutycznych w szczególności dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej, tj. w rodzinach zastępczych i placówkach socjalizacyjnych. Są to zajęcia, których celem jest poprawa funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego odpowiedzialnego za odbiór i przetwarzanie bodźców zmysłowych. Najprościej ujmując, jest to sposób porządkowania przez mózg informacji, odbieranych przez zmysły. Wsparcie w ramach cyklu objętych jest jednorazowo 22 dzieci. W 2022r. łącznie ze wsparcia skorzystało 32 dzieci.

2. Limity rodzin zastępczych zawodowych

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2024 – 2026, jak w poniższej tabeli.

Tabela 22 Limity liczby rodzin zastępczych zawodowych w latach 2024 – 2026

	Stan obecny 2023 rok	Limit rodzin na rok		
		2024	2025	2026
Rodzin zastępcze zawodowe i rdd	10	19	21	24

Źródło: Opracowanie własne.

3. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku, który przy jego realizacji będzie współpracował z różnymi podmiotami i jednostkami z terenu miasta Słupska.

4. Cele i kierunki działania Słupskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026

Celem głównym Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 jest profesjonalne wsparcie rodzin z Miasta Słupska w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich, celem zapewnienia ich trwałości i stabilności oraz sprawnie działający system pieczy zastępczej dostosowany do zmieniających się warunków i potrzeb.

Cele szczegółowe, kierunki działania, wskaźniki, rezultaty i podmioty odpowiedzialne za realizację Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 przedstawia poniższa tabela.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
I. PROFILAKTYKA					
1.Wzmacnianie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez rozbudowane oferty wsparcia	1.1.Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz niepożądanym zjawiskom występującym w rodzinie poprzez edukację, poradnictwo i wsparcie specjalistyczne	1.1.1. Udzielanie konsultacji specjalistycznych (w tym psychologicznych, pedagogicznych, medycznych)	Liczba rodzin skierowanych/ objętych daną formą wsparcia	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z dziećmi	WE UM poradnie MOPR SPMZOS
		1.1.2.Organizowanie konferencji/ spotkań z innymi instytucjami mające na celu zaprezentowanie oferty oraz wymianą doświadczeń.	Liczba zorganizowanych spotkań / warsztatów, dzieci i rodziców objętych wsparciem Liczba wydanych materiałów	Wzrost świadomości rodziców w zakresie pełnienia funkcji rodzicielskich Zmniejszenie zjawisk patologicznych wśród dzieci i młodzieży	
		1.1.3. Organizacja spotkań/warsztatów dla dzieci i rodziców.			
		1.1.4 Zapewnienie oferty edukacyjnej placówek wsparcia dziennego			
		1.1.5. Stworzenie materiałów informacyjnych przedstawiających ofertę różnych instytucji.			
	1.2. Propagowanie wypełnianie ról społecznych i trudności w kryzysach	1.2.1. Zorganizowanie co najmniej 1 raz na pół roku ogólnodostępnych spotkań dla mieszkańców / rodziców o tematyce profilaktycznej, zgodnie ze zdiagnozowanymi, wiodącymi problemami w rodzinach	Liczba wysłanych zaproszeń do instytucji, spotkań, uczestników, programy spotkań	Wzrost świadomości społecznej n/t znaczenia rodziny, trudności w życiu rodzinnym i sposobów ich rozwiązywania	WE UM. MOPR. SPMZOZ wolontariusze
2. Wyposażenie rodzin w wiedzę z zakresu	2.1. Rozwijanie w rodzinach umiejętności sporządzania zdrowych	2.1.1. Rozmowy edukacyjne o zasadach zdrowego i racjonalnego żywienia dostosowanego do potrzeb członków rodziny	Liczba rodzin objętych działaniem	Rodziny zmieniają swój sposób odżywiania	MOPR. SPMZOS

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
profilaktyki zdrowotnej oraz zapobiegania chorobom, uzależnieniom i przemocy w rodzinie	posiłków	2.1.2. Organizowanie warsztatów tematycznych	Liczba rodzin uczestniczących w warsztatach	Rodziny potrafią przygotować zdrowe posiłki wg potrzeb	MOPR SPMZOZ WZiSS UM
		2.1.3. Kierowanie do poradni dietetycznych, pomoc w umówieniu wizyty, wspieranie i monitorowanie efektów.	Liczba rodzin, które skorzystały z porad dietetyka / wdrożyły dietę	Rodziny wdrażają odpowiednie diety dostosowane do stanu zdrowia i kondycji	
	2.2. Edukacja i wsparcie rodzin w zakresie zasad zdrowego trybu życia.	2.2.1. Edukowanie w zakresie higieny osobistej i porządkowej w mieszkaniu, w tym pomoc w organizacji tych działań w domu i rodzinie	Liczba rodzin objętych działaniem	W mieszkaniach panuje porządek Członkowie rodziny są czysti, zadbani	
		2.2.2. Monitorowanie terminowości wykonywanych badań profilaktycznych, bilansów, szczepień.	Liczba dzieci z uregulowanym bilansem zdrowia i kalendarzem szczepień	Dzieci mają prawidłową ocenę rozwoju i można podejmować trafne działania lecznicze	
		2.2.3. Pomoc w uzyskaniu lekarskich konsultacji specjalistycznych	Liczba rodzin objętych konsultacjami	Wczesna diagnoza i podjęcie leczenia specjalistycznego.	
	2.3. Edukacja rodzin w zakresie uzależnień	2.3.1. Rozmowy edukacyjne i poradnictwo w zakresie uzależnień, skutków zdrowotnych, rodzinnych i społecznych prof. (zapobieganie zjawiska uzależnienia)	Liczba rodzin edukowanych i z problemem uzależnienia	Rodzina jest świadoma zagrożeń wynikających z uzależnień	
	II. WSPARCIE RODZINY PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI				
3. Podniesienie kompetencji	3.1. Zapewnienie wsparcia indywidualnego	3.1.1. Objęcie wsparciem asystenta rodziny pracownika socjalnego i innych pracowników pomocy społecznej.	Indeks form edukacji rodziców.	Rodzice potrafią stosować poprawne	WE UM poradnie

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
opiekuńczo-wychowawczych	i międzyinstytucjonalnego.	3.1.2. Zapewnieni wsparcia specjalistycznego (w tym pedagoga, psychologa, radcy prawnego	Liczba rodzin objętych edukacją	i skuteczne metody wychowawcze W rodzinie panują prawidłowe relacje między poszczególnymi członkami rodzin	MOPR
		3.1.3. Organizowanie warsztatów, treningów, szkoły dla rodziców szkoły rodzenia itp.			
		3.1.4. opracowania materiałów informacyjnych na temat dostępnych form wsparcia w innych instytucjach			
	3.2. Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i intelektualnego dziecka	3.2.1. Organizowanie zajęć dla dzieci, podnoszących kompetencje społeczne i równowagę emocjonalną np. Trening Zastępowania Agresji, Trening Umiejętności Społecznych.	Indeks form i ilości zajęć Liczba dzieci uczestniczących	Dzieci nie stosują przemocy i agresji, budują pozytywne relacje	
		3.2.2. Kierowanie dzieci do udziału w zajęciach Placówek Wsparcia Dziennego	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówek	Wzrost liczby dzieci mających dostęp do wsparcia. Rozwój ilościowy i tematyczny oferty dla dzieci	
		3.2.3. Pomoc w organizacji korepetycji	Liczba dzieci korzystających z korepetycji	Dzieci posiadają fachowe wsparcie i pomoc w nauce	
	3.4. Zwiększenie kompetencji rodzin w zakresie aktywności zawodowej i prowadzenia gospodarstwa domowego	3.4.1. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia (uzyskanie wsparcia doradcy zawodowego, wyszukiwanie ofert pracy, ofert szkoleniowych, dotacji, programów), kierowanie do CIS, WUP i PUP	Liczba skierowań do CIS, szkoleń zawodowych, liczba osób, które podjęły zatrudnienie, Liczba warsztatów z zakresu aktywizacji zawodowej	Członkowie rodziny podejmują zatrudnienie lub mają status bezrobotnego Większa szansa na zatrudnienie	MOPR PUP WUP CIS Kuratorzy sądowi
		3.4.2. Podjęcie działań zmierzających do zawarcia współpracy z PUP	Liczba spotkań		
		3.4.3. Prowadzenie edukacji rodzin/osób w zakresie tworzenia planów racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.	Liczba rodzin/ osób u których prowadzony jest trening budżetowy.	Rodziny racjonalnie gospodarują posiadanym dochodem, zakupują konieczne produkty,	

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
				potrafią weryfikować potrzeby.	
		3.4.4. Edukacja i pomoc w zakresie regulowania spraw urzędowych, kompletowania i uzupełniania dokumentów.	Liczba rodzin niezaradnych w sprawach urzędowych objętych wsparciem.	Dorośli członkowie rodziny samodzielnie regulują sprawy urzędowe z zachowaniem procedur i terminów.	MOPR CIS
4. Zmniejszenie zjawiska uzależnienia, przemocy	4.1. Zmniejszanie zjawiska uzależnień	4.1.1. Kierowanie na terapię dla uzależnionych i współuzależnionych - wskazanie poradni, pomoc w uzyskaniu miejsca i terminu	Liczba osób, które skorzystały z leczenia uzależnień	Wzrost liczby osób, które podjęły terapię	WE UM WZiSS UM MOPR Policja NGO
		4.1.2. Koordynacja działań policji, pracowników pomocy społecznej i kuratorów w zakresie składania wniosków do Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób w odwykowej terapii jako efekt współpracy	Wzrost liczby osób objętych terapią. Płynna współpraca podmiotów	
	4.2. Zredukowanie liczby aktów przemocy w rodzinach	4.2.1. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego	Liczba osób/rodzin objętych wsparciem	Wczesna interwencja i złagodzenie psychologicznych konsekwencji traumatycznych doświadczeń	
		4.2.2. Udzielanie poradnictwa osobom przejawiającym zachowania przemocowe w Punkcie Konsultacyjnym			
		4.2.3. Udzielanie poradnictwa/konsultacji/interwencji w PIKBazie			
	4.3. Zapewnienie wzrostu kompetencji kadry.	4.3.1. Zlecenie przeprowadzenia lub kierowanie na szkolenia / konferencje / warsztaty. zainteresowanych pracowników – min. raz w roku jedno szkolenie/konferencja/warsztat	Liczba przeszkolonych pracowników Programu szkolenia	Kadra wspierająca rodzinę jest bardziej profesjonalna	MOPR UM
		4.3.2. Zapewnianie dostępu do różnych źródeł wiedzy fachowej poprzez prowadzenie biblioteczki literatury fachowej o tematyce zgodnej z zapotrzebowaniem kadry z zakresu wsparcia rodziny	Ilość i rodzaj źródeł udostępnionych	Pracownicy mogą prowadzić samokształcenie	MOPR
III. INTEGRACJA DZIAŁAŃ WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ					

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
5. Utrzymanie ciągłości pracy z rodziną biologiczną i więzi rodziców z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej	5.1. Integrowanie rodzin biologicznych z systemem pieczy zastępczej	5.1.1. Edukowanie rodziców biologicznych n/t istoty pieczy zastępczej	Liczba rodziców objętych edukacją	Zaangażowanie rodziców biologicznych we współpracę z rodziną zastępczą/placówką, asystentem i koordynatorem	MOPR asysta, koordynatorzy pieczy zastępczej
		5.1.2. Angażowanie rodziców biologicznych w realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do ich własnych dzieci (np. pomoc w nauce, wspólne czytanie, odprowadzenie do przedszkola i in.	Liczba zaangażowanych rodziców		MOPR asysta/placówki socjalizacyjne MOPR koordynatorzy pieczy zastępczej
		5.1.3. Pośredniczenie w organizacji i regulowaniu kontaktów rodzina biologiczna-dziecko-rodzina zastępcza/placówka opiekuńczo-wychowawcza	Liczba rodzin biologicznych (rodziców i dalszych krewnych) pozostających w kontakcie z dzieckiem		
	5.2. Podtrzymanie motywacji rodziców biologicznych do współpracy	5.2.1. Edukacja rodziców w zakresie budowania prawidłowych relacji z dzieckiem umieszczonym w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej	Liczba rodziców objętych asystą i edukacją	Wzrasta sprawność prowadzenia domu i szansa na powrót dziecka do rodziny	
		5.2.2. Pośredniczenie w organizacji i regulowaniu kontaktów rodzina biologiczna-dziecko-rodzina zastępcza/placówka opiekuńczo-wychowawcza	Liczba rodzin w kontakcie z dzieckiem		
		5.2.3. Edukacja rodziców biologicznych w zakresie budowania prawidłowych relacji z dzieckiem	Liczba rodziców objętych edukacją	Powstają poprawne wzorce więzi z dzieckiem	MOPR PPP
		5.2.4. Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psycholog, radca prawny, terapeuta) dla podtrzymania motywacji rodziców i kształtowania ich równowagi emocjonalnej	Liczba rodziców objętych wsparciem. Liczba rodziców skierowanych.	Rodzice stabilni emocjonalnie, z wiarą w zmianę, ufni w swoją sprawczość	MOPR PPP JST NGO
	5.3. Integracja działań w ramach systemu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej	5.3.1. Konsultacje w zakresie planu pomocy rodzinie.	Liczba rodzin biologicznych objętych wspólnymi działaniami	Poprawa sprawności i skuteczności współpracy w ramach obu systemów.	MOPR
		5.3.2. Konsultacje w zakresie tworzenia planu pomocy	Liczba rodzin		MOPR piecza

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
		dziecku	biologicznych objętych wspólnymi działaniami		zastępcza rodzinna/ instytucjonalna /asysta /pracownicy socjalni
IV. DEINSTYTUCJONALIZACJA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ POPRZECZ ROZWÓJ I WSPARCIE RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ					
6. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka w systemie pieczy zastępczej miasta Słupska	6.1. Promocja rodzicielstwa zastępczego	6.1.1. Opracowanie koncepcji promocji rodzicielstwa zastępczego	Liczba opracowanych koncepcji	Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie roli pieczy zastępczej.	MOPR
		6.1.2 Dystrybucja materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, naklejki, spoty, zakładki, kalendarze). Oklejanie komunikacji miejskiej reklamami zewnętrznymi.	Rodzaj i liczba przekazanych materiałów		
		6.1.3. Uczestnictwo promocyjne w imprezach, organizowanych przez różne podmioty publiczne i niepubliczne, z wykorzystaniem posiadanych materiałów i sprzętu	Liczba instytucji i firm, z którymi nawiązano współpracę. Liczba zgłoszeń osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej	Rodzinna piecza zastępcza staje się społecznie rozpoznawalna. Przybywa rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych	
		6.1.4. Udostępnianie informacji na stronie WWW oraz na portalach społecznościowych			
		6.1.5. Nawiązanie współpracy z różnymi podmiotami w celu dystrybucji informacji (m.in. MZK, ZOZ, Kościoły, radio, telewizja, prasa, SOSiR, UM)			
	6.2. Podnoszenie prestiżu rodzicielstwa zastępczego	6.2.1. Przeprowadzenie dorocznej kampanii o rodzicielstwie zastępczym widocznej w mediach lokalnych	Wzrost średnich wynagrodzeń w procentach Liczba rodzin uczestniczących w spotkaniu	Powstają nowe rodziny, wzrost motywacji do dalszego pełnienia funkcji rodzica zastępczego	MOPR piecza zastępcza, dział projektów i analiz
		6.2.2. Organizowanie corocznych spotkań dla rodzin zastępczych zawodowych z udziałem władz miasta			
6.2.3. Zabieganie o wzrost wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych					
6.3. Zapewnienie	6.3.1. Przeprowadzenie co najmniej jednego w roku	Liczba osób	Wzrost liczby rodzin	MOPR piecza	

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
	cykliczności szkoleń dla przyszłych rodziców zastępczych	kalendarzowym szkolenia dla kandydatów na rodziców zawodowych i niezawodowych	przeszkolonych. Liczba nowych rodzin zastępczych	zastępczych zawodowych i niezawodowych	zastępcza
		6.3.2. Zorganizowanie/ zlecenie szkolenia umożliwiającego zostanie rodziną zastępczą specjalistyczną	Liczba rodzin przeszkolonych	Powstanie rodziny zastępczej specjalistycznej	MOPR piecza zastępcza
7. Rozwój kompetencji kadr organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i rodziców zastępczych	7.1. Udział kadry w szkoleniach podnoszących kompetencji zawodowe	7.1.1. Organizowanie szkoleń dla kadry pieczy zastępczej wzmacniających i podnoszących kompetencje zawodowe	Liczba osób szkolących się. Liczba szkoleń i godzin szkolenia. Indeks tematów.	Wzrost skuteczności, innowacyjności i satysfakcji z pracy kadr organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	MOPR
		7.1.2. Organizacja szkoleń zespołowych pozwalających nabyć umiejętności związane ze współpracą, zbudować więzi w zespole, usprawnić komunikację wewnętrzną, zwiększyć motywację zespołu w momentach kryzysu, rozwiązać konflikty.	Liczba uczestników. Liczba szkoleń		
		7.1.3. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia merytorycznego (konsultacji) dla kadry (psychoterapeuta z zewnątrz).	Indeks specjalistów, liczba udzielonych konsultacji Liczba pracowników		
	7.2. Umożliwienie udziału w dostępnych formach szkolenia/ wsparcia / terapii dla rodzin zastępczych.	7.2.1. Organizacja/ zlecenie/ umożliwienie udziału w szkoleniach zgodnych z potrzebami rodziców zastępczych	Liczba szkoleń, osób w nich uczestniczących, programy szkoleń	Wzrost skuteczności i satysfakcji rodzin w pełnionej roli.	MOPR piecza rodzinna
		7.2.2. Objęcie rodziny adekwatnym do potrzeb bezpośrednim wsparciem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba rodzin wspieranych.	Zachowanie płynności-sprawności działania rodziny.	MOPR piecza rodzinna
		7.2.3. Udzielanie informacji oraz kierowanie do organizacji i instytucji wspierających z zasobów miasta, pomoc w nawiązaniu kontaktu.	Liczba rodzin objętych wsparciem.	Rodzina zastępcza na bieżąco pokonuje napotkane trudności	MOPR JST NGO
		7.2.4. Zorganizowanie corocznego spotkania podsumowującego dla rodzin zastępczych zawodowych i	Liczba rodzin uczestniczących.	Zwiększenie motywacji rodzin. Weryfikacja	MOPR piecza rodzinna

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
		rodzinnych domów dziecka.		potrzeb.	
		7.2.5. Organizacja kilku w roku spotkań integrujących rodziny zastępcze, w tym spotkania wyjazdowe.	Liczba rodzin uczestniczących.	Pogłębienie integracji rodzin zastępczych	MOPR
8. Umożliwienie przysposobienia dzieci, których rodzice utracili władzę rodzicielską i zerwali więzi z dziećmi.	8.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjnymi	8.1.1. Informowanie wybranego ośrodka adopcyjnego o dzieciach przebywających w pieczy zastępczej, gotowych do rozpoczęcia procedury kwalifikującej dziecko do przysposobienia	Liczba dzieci zgłoszonych. Liczba dzieci kwalifikowanych do procedury	Wzrost liczby dzieci przysposobionych	MOPR
		8.1.2. Sporządzanie diagnozy sytuacji dziecka dla celów kwalifikacyjnych	Liczba diagnoz		
		8.1.3. Przekazanie dokumentacji do ośrodka adopcyjnego	Liczba spraw, przesłanych dokumentów		
	8.2. Przygotowanie rodziny zastępczej i dziecka do procesu adopcji.	8.2.1. Instruowanie rodziców zastępczych n/t właściwego przygotowania podopiecznych do przejścia w inne środowisko	Liczba środowisk objętych danym działaniem	Wzrost liczby dzieci przysposobionych	MOPR koordynatorzy pieczy zastępczej
		8.2.2. Wspieranie rodziców zastępczych wyrażających wolę na przysposobienie swojego podopiecznego poprzez przygotowanie dokumentacji oraz pomoc psychologiczną, zgodnie z art. 170 ustawy o wripz	Liczba osób objętych danym działaniem		
9. Zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej, bieżące wspieranie rodzin zastępczych, monitoring sytuacji w rodzinach.	9.1. Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci kierowanych do niej przez sąd rodzinny lub umieszczonych interwencyjnie	9.1.1. Opiniowanie na polecenie sądu kandydatów na rodziny zastępcze	Liczba osób opiniowanych / wskazywanych	Dziecko może zostać objęte rodzinną pieczą zastępczą	MOPR
		9.1.2. Gromadzenie i przekazywanie rodzinom zastępczym dokumentacji dziecka, zgodnie z art. 38a ustawy o wripz	Liczba rodzin zastępczych Liczba dzieci, których dotyczą akta	Rodzina posiada pełną wiedzę o sytuacji przyjmowanego dziecka	
	9.2.2. Koordynowanie lub zapewnianie regularnego	9.2.1. Praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w bezpośrednim systematycznym kontakcie z rodziną	Liczba kontaktów wspierających	Zachowanie płynności-sprawności działania	MOPR piecza zastępcza

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące	
	dostępu do poradnictwa wspierającego rodzinę.	zastępczą		rodziny		
		9.2.2. Wsparcie specjalistyczne lub organizacja wsparcia głównie z zasobów miasta, w tym: medycznego, psychologicznego, prawnego, pedagogicznego	Liczba rodzin objętych pomocą Indeks form pomocy	Stabilizacja rodziny. Usprawnienie opieki i wychowania dzieci	MOPR Zaproszone podmioty	
	9.3. Umożliwienie udziału w zajęciach edukacyjnych dla dzieci oraz młodzieży u progu usamodzielnienia.	9.3.1. Aplikowanie o środki finansowe w celu utrzymania ciągłości działania Pracowni samodzielności „ZAKĄTEK”	Liczba złożonych wniosków aplikacyjnych, podpisanych umów o dofinansowanie	Większa sprawność w sytuacjach społecznych. Lepsza orientacja w świecie i lepszy start w usamodzielnienie	MOPR piecza zastępcza	
		9.3.2. Organizacja cyklicznych zajęć zwiększających kompetencje wychowanków (kulinarne, gospodarowania budżetem, w świecie cyfrowym itp.)	Ewidencja zajęć i uczestników			
		9.3.3. Organizacja zajęć integracyjno-edukacyjnych wychowanków (pomoc w nauce, zabawy i gry edukacyjne, praca z emocjami, trening umiejętności społecznych itp.)	Liczba zajęć, uczestników			
		9.3.4 Umożliwienie korzystania z bonów edukacyjnych przeznaczonych na rozwój umiejętności społecznych i zawodowych.	Liczba bonów Liczba osób korzystających			
		9.4. Monitoring sytuacji w rodzinach zastępczych	9.4.1. Dokonywanie okresowych ocen sytuacji dziecka i wystawianie opinii do sądu o zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Liczba sporządzonych ocen/opinii	Stała orientacja w sytuacji dziecka i rodziny zastępczej	MOPR piecza zastępcza
	9.4.2. Dokonywanie okresowych ocen rodziny zastępczej		Liczba ocen	MOPR piecza zastępcza		
	V. WSPIERANIE INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ					
	10. Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	10.1. Wspieranie rodziców w staraniach o odzyskanie władzy rodzicielskiej i powrót	10.1.1 Angażowanie rodziców do codziennych obowiązków (kontakt ze szkołą, wizyty u lekarza, udział w życiu codziennym dziecka)	Liczba dzieci objętych działaniami	Zwiększenie zaangażowania rodziców w życie dzieci, poprawa relacji między rodzicem	MOPR
10.1.2. Współpraca z psychologiem i wychowawcą						

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
poprzez powrót dzieci do domu, przygotowanie do usamodzielnienia, znalezienie kandydatów na rodzinę zastępczą wśród bliższych lub dalszych krewnych dziecka lub przysposobienie dzieci	dziecka do domu	prowadzącym w Placówce, w tym wyznaczanie wspólnych zadań wychowawcy i rodzica wobec dziecka		a dzieckiem, wsparcie wychowawców w oddziaływaniach opiekuńczo-wychowawczych	
		10.1.3. Organizowanie dostępu do poradnictwa rodzinnego w zasobach miasta, w tym szkoły i terapie dla rodziców	Liczba rodzin. Indeks działań	Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych	MOPR
	10.2 Wsparcie krewnych dziecka w staraniach o rodzicielstwo zastępcze dla dziecka	10.2.1 Nawiązanie relacji z bliższą i dalszą rodziną dziecka	Liczba rodzin w kontakcie Liczba dzieci	Krewni dziecka chcą się nim zaopiekować	MOPR
		10.2.2 Spotkania z dzieckiem, organizacja wspólnego czasu, wyznaczanie zadań, współpraca z wychowawcą i psychologiem	Liczba rodzin. Indeks działań	Krewni dziecka mogą zostać rodziną zastępczą	
	10.3. Współpraca z ośrodkiem adopcyjnym	10.3.1 Informowanie ośrodka adopcyjnego o dzieciach przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, gotowych do rozpoczęcia procedury przysposabiającej dziecko	Liczba dzieci, przekazanych dokumentów	Znaczna ilość dzieci trafia do rodziny adopcyjnej	MOPR Ośrodek adopcyjny
		10.3.2 Diagnoza dziecka dla celów kwalifikacyjnych			MOPR
		9.3.3 Współpraca przy organizowaniu kontaktów kandydatów na rodzinę adopcyjną z dziećmi	Ilość rodzin oraz kontaktów		MOPR Ośrodek adopcyjny
11. Zapewnienie dzieciom, przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej, opieki i wychowania	11.1 Realizacja indywidualnych planów pomocy dziecku	11.1.1. Sporządzenie indywidualnego planu pomocy dziecku we współpracy z asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym i jego realizacja	Liczba planów i jego aktualizacji Liczba dzieci	Plan staje się wyznacznikiem pracy umożliwia wdrożenie działań opiekuńczo-wychowawczych	MOPR
		11.1.2. Ułatwianie dostępu do specjalistów: psychologów, terapeutów, psychiatrów i innych lekarzy specjalistów	Indeks specjalistów Liczba kontaktów i liczba dzieci	Dzieci mają dostęp do specjalistycznego wsparcia, korygowanie, rewalidacja zaburzeń rozwojowych	
		11.1.2. Regularny kontakt z rodziną dziecka	Liczba dzieci. Ilość	Podtrzymywanie więzi	

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
			kontaktów	z rodziną, poczucie przynależności dziecka	
		11.1.3. Regularny kontakt wychowawcy ze szkołą – ustalanie zajęć dodatkowych i rozwój zainteresowań	Liczba kontaktów i zajęć dodatkowych	Zsynchronizowana edukacja i wsparcie dla dziecka rozwój zainteresowań dzieci, nabycie nowych umiejętności	
	11.2. Przygotowanie do usamodzielnienia wychowanków od 15 do 17 roku życia	11.2.1. Organizacja działań mających na celu wzmacnianie potencjału mentalnego, w tym poczucia własnej wartości, wiary w swoje możliwości, zwiększenia samooceny, trening zapobiegania agresji	Liczba dzieci. Ewidencja działań z opisem	Wzrost równowagi emocjonalnej, motywacji i samooceny	MOPR PUP WUP
		11.2.2. Pomoc w pisaniu podań, wniosków, założeniu konta, oszczędzaniu i poznawaniu pieniądza, udział w zakupach	Liczba dzieci	Wzrost samodzielności społecznej	
		11.2.3. Zapewnienie edukacji (szkoły, kursy) zgodnej z zainteresowaniami dziecka i potrzebnej do usamodzielnienia	Liczba dzieci Indeks kursów i szkół	Wzrost kwalifikacji	
		11.2.4. Doradztwo zawodowe – poszukiwanie i nauka poszukiwania ofert pracy	Liczba dzieci. Indeks źródeł informacji	Wzrost zaradności na rynku pracy	
	11.3. Doskonalenie pracy wychowawczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.	11.3.1. Zapewnienie szkoleń dla kadry placówek opiekuńczo- wychowawczych doskonalących i wzbogacających kwalifikacje.	Ewidencja szkoleń. Liczba osób uczestniczących.	Wzrost kwalifikacji kadry placówek	MOPR
		11.3.2. Wnioskowanie o środki finansowe w budżecie na zwiększenie wymiaru zatrudnienia psychologa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do pełnego etat	Projekt budżetu uwzględniający pełny etat psychologa w placówkach	Zatrudnienie psychologa w pełnym wymiarze czasu pracy	MOPR UM
VI. USAMODZIELNIANIE WYCHOWANKÓW PIELĘGNACJI					

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
12. Systemowe zwiększenie potencjału usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej	12.1. Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności społecznych, zawodowych i praktycznych usamodzielnianych wychowanków	11.1.1. Organizacja spotkań edukacyjnych dotyczących kompetencji zawodowych, poszukiwania pracy i mieszkania, kompetencji emocjonalno-społecznych	Liczba szkoleń, treningów, spotkań	Usamodzielnieni wyposażeni w niezbędne kompetencje	MOPR
		11.1.2. Organizacja spotkań samodzielnego poruszania się po instytucjach użyteczności publicznej	Liczba warsztatów, uczestników		
		11.1.3. Organizacja warsztatów / szkoleń z zakresu świadomego rodzicielstwa	Liczba warsztatów, szkoleń, uczestników		
		11.1.4. Umożliwienie usamodzielnianym wychowankom korzystania z bonów edukacyjnych przeznaczonych na rozwój umiejętności społecznych i zawodowych.	Liczba bonów		
	12.2. Zapewnienie indywidualnego wsparcia usamodzielnianym wychowankom w ramach IPU	12.2.1. Przygotowanie kandydatów na opiekunów usamodzielnienia, organizowanie szkoleń	Liczba kandydatów w przygotowaniu. Liczba szkoleń	Opiekunowie usamodzielnienia są świadomi swojej roli w procesie	MOPR
		13.2.2. Pomoc w przygotowaniu Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU) oraz zmiany do IPU, który uwzględnia potrzeby i możliwości wychowanków.	Liczba podpisanych IPU	Wychowanek ma własny plan procesu usamodzielnienia.	MOPR Opiekun usamodzielnienia
		12.3.3. Monitorowanie oraz bieżące wsparcie usamodzielnianych wychowanków w realizacji IPU	Liczba realizowanych IPU	Usamodzielniani mają możliwość stałego kontaktu	MOPR Opiekun usamodzielnienia
		12.3.4. Udzielanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie	Liczba osób i świadczeń.	Wychowankowie mają środki na realizację IPU	MOPR
		12.3.5. Udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	Liczba wniosków i osób zamieszkałych.	Wzrost liczby osób, które zamieszkały z prawami lokatorskimi	MOPR PGM UM
		12.3.6. Udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia	Liczba osób, które podjęły pracę zawodową	Wychowankowie szybciej stają się aktywni zawodowo	MOPR PUP
		12.3.7. Zapewnienie pomocy specjalistycznej	Liczba	Dostęp do pomocy na	MOPR

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty	Podmioty realizujące
			osób/udzielonych porad	miarę potrzeb	

Objaśnienia:

MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

NGO – organizacje pozarządowe

UM – Urząd Miasta

WZiSS – Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

PGM – Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej

CIS – Centrum Integracji Społecznej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

JST – jednostki samorządu terytorialnego

SPMZOK - Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej

KPiRPA - Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PPP – Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

PIKBaza - Punkt Interwencji kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy Domowej „PIKBAZA”

5. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań Słupskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będą środki finansowe:

- z budżetu Miasta Słupska,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie miasta Słupska,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- z innych źródeł zewnętrznych.

6. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji zmian ilościowych i jakościowych, mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz osiągniętych rezultatów. W ten sposób zostanie zapewniona bieżąca i etapowa kontrola stopnia realizacji nakreślonych zadań. Wypracowane wnioski będą stanowiły rekomendacje do określenia priorytetów zadaniowych oraz zabezpieczenia finansowego na realizację zadań. Po zakończeniu realizacji działań określonych w prezentowanym dokumencie sporządzony zostanie raport końcowy. Zostanie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz zostaną wskazane te formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych oraz te, które powinny ulec modyfikacji.

Program będzie rozliczany w okresie 3 letnim. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku będzie przedstawiać Radzie Miejskiej w Słupsku za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Słupsku sprawozdania roczne z realizacji Programu. Sprawozdania jak i monitoring bieżący realizowane będą przy współpracy z innymi podmiotami. Prowadzony monitoring będzie polegał na regularnym zbieraniu danych, ich analizie i podejmowaniu decyzji w oparciu o zebrane informacje. Umożliwi uzyskanie rzetelnych danych o stopniu wdrażania Programu. W przypadku konieczności wprowadzenia zmian Program będzie podlegał aktualizacjom.

7. Podsumowanie

Dobro dziecka w perspektywie realizacji obowiązków rodziców wobec dziecka to całokształt działań mających na celu zapewnienie mu nie tylko podstawowych potrzeb,

ale warunków dla harmonijnego rozwoju we wszystkich sferach, w tym psychicznej i emocjonalnej. Synonimem dobra dziecka jest często zapewnienie mu bezpieczeństwa i stabilizacji. Dobro dziecka kojarzone jest też z prawem dziecka do kontaktu z najbliższymi. Wymaga nie tylko działań rodziców i najbliższych krewnych, ale w przypadku, gdy są one niewystarczające, również różnych specjalistów, przy czym nie chodzi tylko o podejmowanie interwencji, ale również wspólne poszukiwanie rozwiązań w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku.

Życie rodzinne, w tym opieka i wychowanie dzieci, napotyka różne trudności. Panuje przekonanie, że większość z nich rozwiązuje się w sposób, który można by nazwać jako naturalny. Rodzina znajduje rozwiązanie sama lub z pomocą osób prywatnie najbliższych bazując na własnych doświadczeniach i sposobach postępowania samodzielnie wyuczonych lub pokoleniowo przyjętych (tradycyjnych). Niestety są rodziny uwikłane w brak woli i brak umiejętności, ponadto bywa, że dotknięte niekorzystnymi okolicznościami, ulegają rozkładowi. Szczególną miarą tego rozkładu jest pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej nad dziećmi postanowione przez sąd. Na tej drodze, od zawiązania rodziny poprzez pojedyncze konflikty rodzinne i jednorazowe uchybienia opiekuńczo – wychowawcze nad dziećmi, do pozbawienia władzy rodzicielskiej, jest szereg etapów pośrednich, na których rodzina może samodzielnie pozyskać lub społecznie otrzymać: wskazówki, porady, edukację, terapię, wsparcie. Jeżeli proces dysfunkcji rodziny jest bardziej zaawansowany sąd może dodatkowo i czasowo ograniczyć władzę rodzicielską poprzez motywujący nadzór kuratorski czy tymczasową pieczę zastępczą nad dziećmi działającą w ramach systemu pieczy zastępczej. Jeżeli pomimo tego rodzina ulega długotrwałemu rozkładowi, szczególnie w taki sposób, że dzieci są pozbawione elementarnej opieki i wychowania, społecznym obowiązkiem jest zabezpieczenie opieki i wychowania dzieci poza rodziną. O wprowadzeniu takiej opieki decyduje sąd, który może powierzyć pieczę (rodzinną) nad dzieckiem osobie najbliższej lub ustanowić przysposobienie dziecka (adopcja) lub umieścić dziecko w pieczy zastępczej w postaci jednej z form funkcjonujących w ramach systemu pieczy zastępczej. Piecza (rodzinna) różni się od pieczy zastępczej tym, że ta druga funkcjonuje w ramach systemu wspierającego tę pieczę, którego oddziaływanie w większości jest obligatoryjne.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 177) reguluje organizację opieki i wychowania dziecka poza rodziną w postaci przysposobienia dziecka lub pieczy zastępczej. Przysposobienie dziecka to inaczej jego adopcja. Nowym rodzicom dziecko jest powierzane przez sąd jako własne po spełnieniu określonych warunków prawnych, psychologicznych (dotyczących m.in. oceny więzi dziecka z członkami rodziny i akceptacji kandydatów na rodziców adopcyjnych przez dziecko) oraz innych warunków kwalifikacyjnych dla kandydatów na rodziców adopcyjnych, a także akceptacji dziecka (z pełnią jego cech osobowych) przez kandydatów.

Rodzina zastępcza spokrewniona to najczęściej stosowana forma pieczy zastępczej, którą sprawują babcia i dziadek (ze strony matki albo ojca) lub tylko babcia czy tylko dziadek, a także może sprawować dorosłe rodzeństwo dzieci umieszczanych. Możliwość zastosowania tego rodzaju pieczy zastępczej jest rozpatrywana przez sąd jako pierwszoplanowa. Jeżeli brakuje kandydatów lub ich sytuacja nie daje pewności, że dobro dziecka będzie zaspokojone, poszukiwana jest dalsza rodzina, która mogłaby podjąć się tego zadania lub osoba znana dziecku lub ostatecznie obca. Ta grupa rodzin zastępczych określana jest jako niezawodowa. Aby zostać taką rodziną zastępczą należy przejść procedurę kwalifikacyjną, której kluczowym elementem jest licencjonowane szkolenie. Rodzina zastępcza spokrewniona i niezawodowa pełni swoją rolę opiekuńczo – wychowawczą tak jak rodzina naturalna, czyli podstawowe środki finansowe musi pozyskać poza rodziną. Jednakże działa ze wsparciem (także finansowym) i podlega cyklicznej ocenie, która dotyczy sytuacji dziecka oraz jakości rodziny. Rodziny zastępcze wymienione powyżej nie zaspokajają w pełni potrzeb zabezpieczenia opiekuńczo - wychowawczego dla dzieci małych (do 10 roku życia), szczególnie zabezpieczenia tymczasowego. Dlatego w ustawowym systemie pieczy zastępczej wprowadzono rodzinę zawodową, której gotowość do pełnienia roli rodziny zastępczej, połączono z aktywnością zawodową jednego z rodziców zastępczych realizowaną w domu na rzecz dzieci. Rodziny zastępcze zawodowe to połączenie pracy jednego z rodziców z życiem rodzinnym, co wzmacnia rodzinę oraz oferuje dom rodzinny dla wielu dzieci lepszy niż placówka opiekuńczo – wychowawcza, w której wychowawcy wprowadzają pracę ale nie mieszkają wspólnie z dziećmi pozostającymi w pieczy zastępczej. W rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka dzieci przebywające w pieczy zastępczej mieszkają wspólnie z rodzicami zastępczymi, a także z ich dziećmi. W przypadku dzieci powyżej 10 roku życia i gdy zapewnienie rodzinnej pieczy zastępczej jest niemożliwe piecza zastępcza jest realizowana w instytucjonalnej pieczy zastępczej, czyli w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Aby dzieci nie były umieszczane przez sądy poza rodziną konieczne jest oddziaływanie wspierające rodzinę. Niezwykle cenne są oddziaływania profilaktyczne. Niniejszy program próbuje wskazać w zasobach miasta te miejsca, w których dochodzi do takich oddziaływań. Lepiej znane są zorganizowane działania wspierające rodzinę zagrożoną kryzysem lub wchodzącą już w kryzys, który narusza spójność rodziny i jakość jej funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wymienić tu można: asystenturę rodzinną, pracę socjalną, kuratelę sądową, grupy robocze w procedurze „Niebieskie Karty”, placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego, leczniczą opiekę medyczną z terapią specjalistyczną w podmiotach publicznych, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne w systemie oświaty, działania prewencyjne policji, niektóre programy aktywizujące zawodowo, szczególnie osoby zepchnięte na margines społeczny. Mamy tu do czynienia z zespołem przedsięwzięć, które w większym lub mniejszym stopniu wspierają rodzinę, a w rezultacie chronią ją przed dysfunkcją lub rozkładem. Pełne rozeznanie w tym jakie podmioty działają i jakie

znaczenie ma ich działalność, a co za tym idzie wnioskowanie o wzmocnienie właściwych ważnych i skutecznych działań wymaga orientacji cyklicznie odnawianej, czemu służy między innymi niniejszy Program.

W ostatnich latach w obszarze wsparcia dzieci i ich rodzin zostały wprowadzone nowe rozwiązania legislacyjne, których efektywna realizacja wymaga szczególnej współpracy osób i podmiotów zajmujących się tą dziedziną życia społecznego. Podejście interdyscyplinarne, wyraźny podział zadań i procedury współpracy są warunkiem koniecznym i niezbędnym do sprawnej realizacji zadań i osiągnięcia rezultatów.

Proponowane działania koncentrują się na wspieraniu umiejętności wychowawczych rodziców, profilaktyce społecznej dzieci i młodzieży, optymalizacji działań związanych ze sprawowaniem pieczy zastępczej, rozwijaniu i podnoszeniu jakości form pieczy zastępczej, tworzeniu systemu wsparcia dla rodzin zastępczych.

Reasumując główne kierunki działań będą zmierzały do:

1. promocji rodzicielstwa zastępczego i zwiększenia liczby rodzin zastępczych;
2. profesjonalizacji i zintensyfikowania wsparcia dla rodzin biologicznych oraz zastępczych;
3. stałego podnoszenia i rozwoju kompetencji kadry pomocy społecznej i wsparcia rodziny;
4. rozwój profilaktyki dla rodzin biologicznych w celu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym;
5. zindywidualizowanego i efektywnego podejmowania działań w procesach usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.

Wszystkie działania skierowane wobec rodzin charakteryzują się wielowymiarowością i zintegrowanym podejściem. Natomiast zakładane cele i rezultaty zostaną osiągnięte, jeśli planowane w ramach niniejszego Programu działania będą uwzględniały zasadę interdyscyplinarności, kompleksowości oraz ukierunkowane zostaną na skuteczne osiągnięcie jak najlepszych efektów.

Wykaz tabel

Tabela 1 Rodziny, którym udzielano wsparcia w MOPR w ramach ustawy o pomocy społecznej	7
Tabela 2 Liczba ludności Słupska ogółem w poszczególnych latach	8
Tabela 3 Rodziny, którym udzielano wsparcia w MOPR w ramach ustawy o pomocy społecznej wg wybranych przyczyn	8
Tabela 4 Liczebności rodzin, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”	10
Tabela 5 Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej w latach 2018-2022r.	11
Tabela 6 Liczba miejsc i dzieci w placówkach wsparcia dziennego w latach 2018-2022	13
Tabela 7 Ogólne zestawienie danych dotyczących pieczy zastępczej w Słupsku w latach 2018 - 2022	13
Tabela 8 Liczba rodzin zastępczych w Słupsku w latach 2018 – 2022	14
Tabela 9 Liczba dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018 – 2022	15
Tabela 10 Główne przyczyny opuszczania rodzin zastępczych z podziałem na rodzaje rodzin w latach 2020-2022	15
Tabela 11 Liczba dzieci opuszczających pieczę zastępczą w latach 2018-2022	15
Tabela 12 Dzieci pochodzące ze Słupska i przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach w latach 2018-2022	16
Tabela 13 Dzieci pochodzące z innych powiatów i przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku w latach 2018-2022	17
Tabela 14 Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana pomiędzy powiatami w latach 2018 – 2022	17
Tabela 15 Liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w pieczy zastępczej w latach 2018 - 2022	19
Tabela 16 Znaczenie rodzin zastępczych zawodowych mierzone udziałem w zabezpieczaniu rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 - 2022	20

<u>Tabela 17 Znaczenie rodzin zastępczych zawodowych w porównaniu z instytucjonalną pieczą zastępczą</u>	<u>20</u>
<u>Tabela 18 Porównanie średnich kosztów utrzymania jednego dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej ze średnimi kosztami utrzymania jednego dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego w grudniu 2022 r.</u>	<u>21</u>
<u>Tabela 19 Liczba osób w procesie usamodzielniania w latach 2018 - 2022</u>	<u>22</u>
<u>Tabela 20 Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w latach 2018 - 2022</u>	<u>22</u>
<u>Tabela 21 Liczba osób uczestnicząca w kursach kwalifikacyjnych w ramach projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej</u>	<u>23</u>
<u>Tabela 22 Limity liczby rodzin zastępczych zawodowych w latach 2024 – 2026</u>	<u>37</u>